

VUOSIKERTOMUS 1996

Sisällysluettelo

Valio-konsernin viisivuotiskatsaus	4
Valio on hyvän ruoan merkki	5
Valio-konsernin organisaatio	5
Toimitusjohtajan katsaus	6
Hallintoneuvosto, hallitus, tilintarkastaja	7
Hallituksen toimintakertomus	8
Konsernin tuloslaskelma	11
Konsernin tase	12
Konsernin rahoituslaskelma	14
Emoyhtiön tuloslaskelma	15
Emoyhtiön tase	16
Emoyhtiön rahoituslaskelma	18
Konsernin ja emoyhtiön liitetiedot	19
Emoyhtiön voitonjakoehdotus	28
Tilintarkastuskertomus	29
Hallintoneuvoston lausunto	29
Tuotantopolitiikka	30
Maidonhankinta ja kehitystoiminta	30
Tuoretuotteet	32
Juustot	34
Ravintorasvat	36
Jauheet ja UHT-valmisteet	37
Jäätelö	38
Kotimaan myynti	40
Laatumaidon tie alkaa maitoilalta	41
Valio Oy:n omistajat	42
Valio-konserni ja omistajameijerit	42
Valio-konsernin osoitteita	43

Valio-konsernin viisivuotiskatsaus

	1996	1995	1994	1993	1992
Liikevaihto milj. mk	7.837.6	8.181.9	8.785.9	8.844.6	7.491.2
Kehitys %	-4,2	-6,9	-0,7	+18,1	-2,6
- Kotimaa milj. mk	5.866.5	6.583.4	6.575.6	6.708.5	5.460.6
Kehitys %	-10,9	+0,1	-2,0	+22,9	-3,2
- Ulkomaantoiminnot milj. mk	1.971.1	1.598.5	2.210.3	2.136.1	2.030.6
Kehitys %	+23,3	-27,7	+3,5	+5,2	-0,8
Taseen loppusumma milj. mk	4.457.8	4.575.1	5.364.3	4.348.2	3.898.4
Vieras pääoma % taseesta	53,2	53,6	61,3	64,8	64,4
Oma pääoma + varaukset % taseesta	46,8	46,4	38,7	35,2	35,6
Henkilöstökulut milj. mk	872,6	945,2	752,5	597,8	560,1
Henkilöstö keskimäärin	4.801	5.101	4.265	3.234	3.165
Vaihto-omaisuus milj. mk	771,5	749,8	874,1	679,9	741,9
Investoinnit milj. mk	211,9	279,1	194,2	227,1	291,3
Kokonaispoistot milj. mk	340,2	262,6	264,1	216,9	191,9

Valio oli mukana naisliikunnan SYKE 100 -tapatumassa. Samaan teemaan liittyy ilmoitussarja Valio Maidosta.

Valio on hyvän ruoan merkki

Valio on hyvän ruoan merkki. Kuluttajalle Valio on monipuolinen ja maistuva valikoima suomalaisia maitovalmisteita, puhtaita, tuoreita ja turvallisia. Valikoimissa on runsaat 800 erilaista tuotetta ja pakkauskokoa.

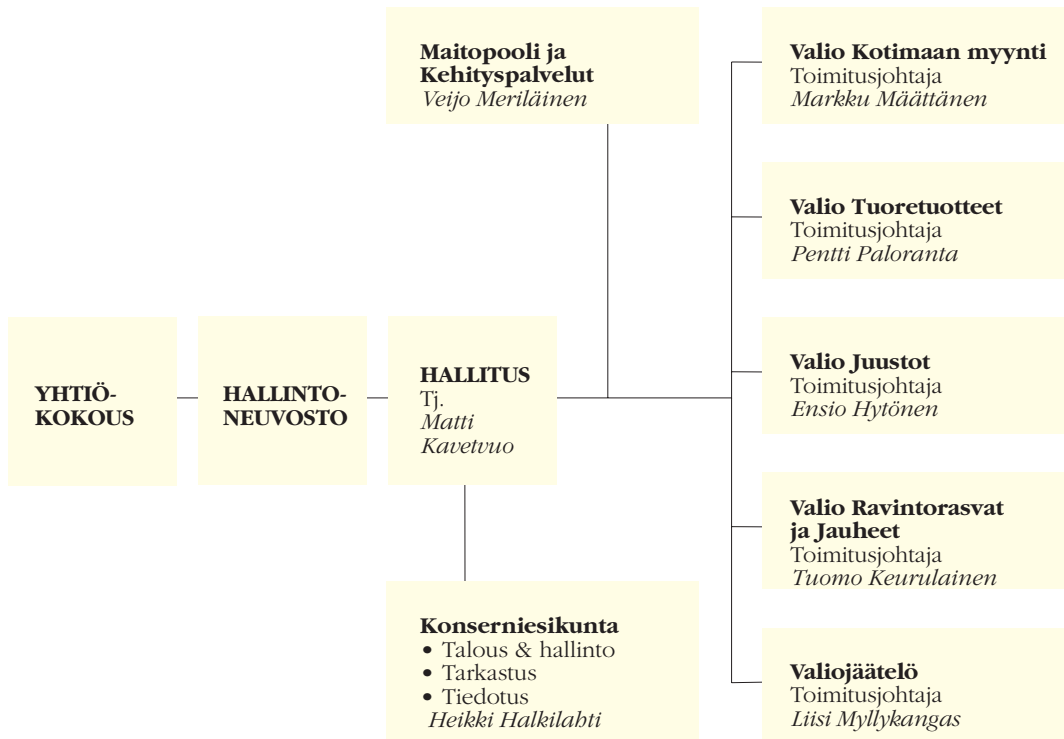
Kauppiaille, suurkeittiöille, ravintoloille Valio on monipuolinen ja luotettava tavara-toimittaja, jonka tuotteita asiakkaat haluavat. Valio huolehtii tuotteistaan tehtaasta kaupan tiskiinkin saakka omalla jakelulla.

Suomalaiselle maidontuottajalle Valio on oma yritys, joka hoitaa maidon jalostuksen ja markkinoinnin tuoden omistajilleen toimeentuloa. Maidontuottajat omistavat Valion osuuskuntien kautta.

Valion perustivat lähes 100 vuotta sitten suomalaiset osuusmeijerit viemään voita ulkomaille. Voita viedään edelleenkin, mutta tehtävät ovat laajentuneet: Valion osakasmeijerit keräävät maidon tiloilta, Valio jalostaa maidon tuotantolaitoksissaan erilaisiksi maitovalmisteiksi ja markkinoi ne vahvoilla tuotemerkeillään kotimaahan ja ulkomaille. Tuoreena joka päivä.

Valio-konsernin organisaatio

1.1.1997

Toimitusjohtajan katsaus

Viime vuosi oli Valion 91. toimintavuosi. Se oli myös Suomen toinen jäsenyysvuosi Euroopan unionissa. Ensimmäisen jäsenyysvuoden äkkirysäysmuutosten jälkeen Valion asema markkinoilla oli edellisvuotta vakaampi ja toiminnan tulos muodostui sekä suunniteltua että edellisvuotta paremmaksi. Vuoden aikana vahvistui käsitys niiden muutosten oikeasuuntaisuudesta, joita konsernin kehittämiseksi on tehty koko 1990-luvun ajan. Vuoden 1993 aikana toimeenpannun markkinoinnin ja jakelun keskittämisen jälkeen tehtiin 1995 alkuun mennessä vastaavat ratkaisut jalostavassa teollisuudessa. Molemmat keskittämissuunnitelmat toteutettiin valiolaisten osuuskuntien laajasti hyväksymien osakas-sopimuksien mukaisesti.

Tilikauden aikana toimitettiin toinen vuosi tuoteryhmäpohjalta rakennetun organisaation mukaan. Tämän toimintamallin strategisia painopisteitä ovat olleet toisaalta markkina- ja asiakaslähtöisyyden ja toisaalta tuloshakuisuuden lisääminen Valio-konsernissa. Alkaneena vuonna on päätetty nostaa prosessikehitys ja laadunkehitys edellisten strategisten painopistealueiden rinnalle. Näillä alueilla on jo edistytty huomattavasti, mutta vastaisuudessa työn alle on saatava koko konsernin toimintaketju maidonhankinnasta myyntiin ja jakeluun saakka. Määrätietoisella toiminnalla on mahdollisuus merkittävän tulospotentiaalihin hyödyntämiseen.

Markkina- ja asiakaslähtöisyyden parantamiseksi konsernin strategi-

ssa suunnittelussa keskityttiin edelleen tärkeimpien tuotemerkkemme asemointiin ja niitä tukevien kehitysohjelmien laatimiseen. Vuoden aikana valmisteltiin keskeiset tuoteryhmähallinnan (category management) pilottihankkeet, joiden toteuttaminen asiakasyhteistyönä on

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Niilo Mäki ja toimitusjohtaja Matti Kavetvuo kobottavat maitotaljan Valiolle.

käynnistynyt vuoden vaihteessa ja jatkuu konsernin keskeisenä kehityshankkeena alkaneen vuoden aikana.

Valioryhmän rakennekehityksessä edettiin suurin piirtein kaksi vuotta sitten hyväksytyin rationointiohjelman mukaisesti. Alkaneen vuoden aikana tarkistetaan Valio Tuoretuotteiden ja Valio Juustojen alkuperäiset rationointiohjelmat. Yhteistyön jatkuminen arvioidaan uudelleen keskeisten vuokra- ja markkinointisopimussuhteissa olevien ns. länsi-

ryhmän osakasmeijerien kanssa, sillä Maito-Aura ja Maito-Pirkka irtisanoivat tilivuoden aikana Valion kanssa solmimansa vuokrasopimukset päättämään toukokuun 1998 lopussa. Syntyvät ratkaisut vaikuttavat huomattavasti suomalaisten maidontuottajien saamaan maitotiliin.

Tulevassa yhtiökokouksessa Valio Oy:n hallintoneuvoston nykyinen puheenjohtaja Niilo Mäki ei enää yhtiöjärjestyksen ikäpykälän nojalla ole vaalikelpoinen. Haluankin tässä yhteydessä kiittää maanviljelysneuvos Niilo Mäkeä mittavasta työstä Valio Oy:n hyväksi. Vuosikymmenen alussa tehdyt Valio Oy:n rakennetta koskeneet ratkaisut sekä Niilo Mäen niiden eteen tekemä pitkäjänteinen työ meijerikentässä ovat olleet avainasemassa Valion selviämässä muuttuneissa ympäristöolosuhteissa EU-jäsenyys ja uusi kilpailulainsäädäntö huomioon ottaen.

Haluan myös kiittää kaikkia valiolaisia vuoden 1996 aikana tehdystä työstä. Kiitos myös sidosryhmillemme rakentavasta yhteistoiminnasta. Alkaneelle vuodelle Valiossa laaditut suunnitelmat antavat aihetta suhtautua luottavaisesti maitotalouden kehitykseen maassamme. Lähivuosina edessä on kuitenkin merkittäviä sopeutumispaineita, joihin varautuminen on nyt hyvässä ajoin tehtävä. Toivotan valiolaisille ja sidosryhmillemme menestystä alkaneen vuoden työssä.

Matti Kavetvuo

HALLINTONEUVOSTO

	vuodesta	erovuorossa
Niilo Mäki maanviljelysneuvos, Korttesjärvi puheenjohtaja	1982	1997
Markku Heikkinen maanviljelijä, Tohmajärvi varapuheenjohtaja	1991	1997
Pertti Hahl maanviljelijä, Mikkelin mlk	1995	1998
Seppo Hakola maanviljelijä, Kuortane	1994	1999
Kari Harsia tankkipesulan esimies, Seinäjoki henkilökunnan edustaja	1996	1999
Toivo Heikkilä maanviljelijä, Haapajärvi 22.4.1996 alkaen	1996	1997
Pertti Heinonen maanviljelijä, Oripää	1992	1999
Eero Hiironen talousneuvos, Saarijärvi	1991	1998
Kari Inkinen maanviljelijä, Ruokolahti 22.4.1996 alkaen	1996	1997
Eero Jukkara maanviljelijä, Savitaipale	1989	1998
Matti Karvo maanviljelijä, Rovaniemen mlk	1994	1998
Anneli Koponen vaatevaraston hoitaja, Vantaa henkilökunnan edustaja	1996	1999
Tapio Malmiharju maanviljelijä, Artjärvi 22.4.1996 alkaen	1996	1997
Juhani Myllykangas pitäjänneuvos, Leivonmäki 22.4.1996 saakka	1987	1996
Martti Nevalainen maanviljelijä, Valtimo	1994	1999
Paavo Niskanen maanviljelijä, Iisalmi	1995	1998
Into Nummila maanviljelijä, Iitti 22.4.1996 saakka	1992	
Heikki Olkkonen maanviljelijä, Alavus	1988	1999
Riku Ollikainen maanviljelijä, Lapinlahti	1981	1997

	vuodesta	erovuorossa
Esko Pohjala agronomi, Orivesi	1992	1998
Kauko Puurula maanviljelijä, Reisjärvi	1992	1999
Airi Raussi emäntä, Anjalankoski 22.4.1996 alkaen	1996	1999
Osmo Sikanen maanviljelijä, Joroinen	1991	1999
Veikko Sinkkonen maanviljelijä, Parikkala 22.4.1996 saakka	1994	
Reino Tapani toimitusjohtaja, Turku	1992	1997
Juhani Väänänen maanviljelijä, Maaninka	1995	1998

HALLITUS

Into Nummila talousneuvos, Iitti puheenjohtaja 22.4.1996 alkaen	1996	1997
Tauno Mikkola maanviljelijä, Vilppula varapuheenjohtaja	1992	1999
Matti Kavetvuo toimitusjohtaja, Helsinki	1992	
Jarno Mäki maanviljelijä, Hausjärvi 27.3.1996 saakka	1992	
Jussi Mönkkönen maanviljelijä, Kaavi 22.4.1996 alkaen	1996	1997
Matti Rinta-Kohtamäki maanviljelijä, Isokyrö 31.12.1996 saakka	1993	1996
Ilmari Tuovinen maanviljelijä, Varpaisjärvi puheenjohtaja 23.3.1996 saakka	1992	
Tauno Uitto maanviljelijä, Tyrnävä	1996	1998

TILINTARKASTAJA

SVH Coopers & Lybrand Oy, KHT-yhteisö, Helsinki

Hallituksen toimintakertomus 1.1.1996 - 31.12.1996

YLEISTÄ

Valio-konsernin sopeutuminen uusiin ympäristöolosuhteisiin jatkui Suomen toisen EU-jäsenyysvuoden aikana. Ensimmäisen jäsenyysvuoden äkkirysäysmuutosten jälkeen konsernin asema markkinoilla oli edellisvuotta vakaampi ja toiminnan tulos muodostui sekä suunniteltua että vuotta 1995 paremmaksi.

Valion vastaanottama maitoraaka-ainemäärä oli noin prosentin pienempi kuin edellisenä vuonna. Valion kanssa yhteistyössä olevien omistajaosuuskuntien hankintaosuus Suomessa tuotetusta meijerimaidosta pysyi ennallaan ollen 72 prosenttia.

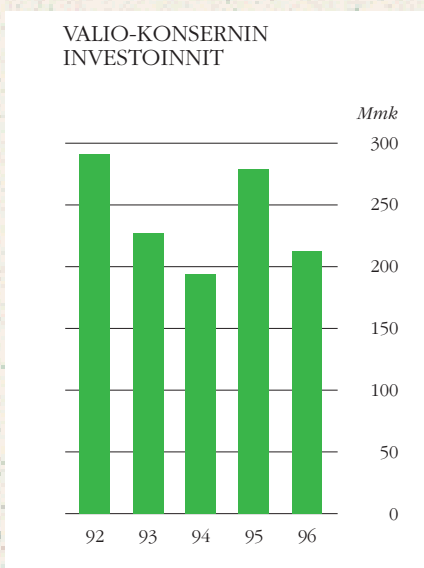
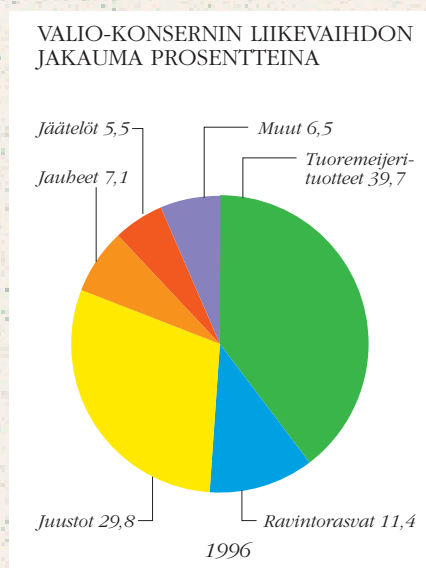
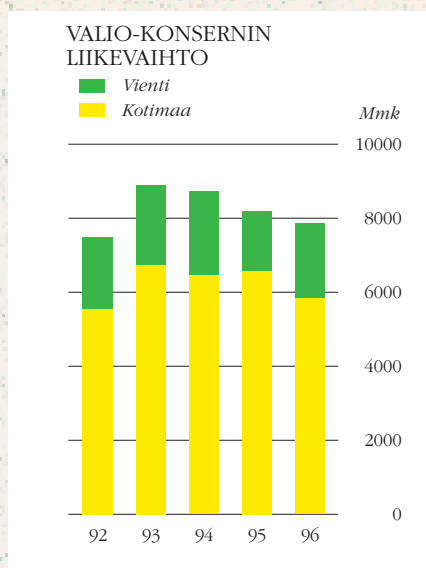
Liikevaihto kotimaahan aleni kymmeneksen. Valio menetti jonkin verran markkinaosuuttaan, lähinnä nestemäisissä maitovalmisteissa, voissa ja jäätelöissä. Sen sijaan erikoistuotteissa Valion vahvat tuotemerkit menestyivät.

Ulkomaantoiminnan liikevaihto kasvoi runsaan viidenneksen. Eniten lisääntyi juuston myynti. Voimakasta kasvua oli USA:n tytäryhtiössä, Venäjän viennissä sekä lähialueiden tytäryhtiöissä. Kesäkuun lopussa ostetun belgialaisen Vache Bleue S.A.-nimisen juustopakkaamon liikevaihto on lähes 400 Mmk. Sen toiminta on mukana konsernin tilinpäätöksessä loppuvuoden osalta.

Tilikauden tulokseen vaikuttivat olennaisesti maltillinen kustannuskehitys, myynnin kohdentuminen kannattavuudeltaan hyviin tuotteisiin sekä rahoituskulujen merkittävä aleneminen. Pääsääntöisesti liiketoiminta-alueiden tulos oli budjetoitua ja edellisvuotista parempi. Maitoraaka-aineesta tilitettiin osuuskunnille kolme penniä suurempi jälkitili kuin edellisenä vuonna. Näin ollen vertailukelpoisella raaka-aineen hinnalla konsernin tulosparannus ennen satunnaisia eräiä olisi ollut 49 Mmk nyt tuloslaskelmasta ilmenevää suurempi.

Keväällä 1996 kilpailuvirasto esitti kilpailuneuvostolle, että se toteaisi Valion käyttäneen väärin määräävää markkina-asemaansa Valion otettua käyttöön nestemaitotuotteiden alennustaulukon sekä tarjotessa asiakkailleen markkinarahaa. Edelleen kilpailuvirasto esitti, että kilpailuneuvosto määräisi Valion lopettamaan em. menettelytavat ja määräisi Valiolle 3 Mmk:n seuraamusmaksun. Jo ennen kuin kilpailuvirasto teki esityksen kilpailuneuvostolle Valio oli ilmoittanut virastolle luopuvansa em. menettelytavoista. Asian käsittely on kesken kilpailuneuvostossa.

Joulukuussa 1996 Osuuskunta Maito-Aura ja Osuuskunta Maito-Pirkka irtisanoivat vuokrasopimuksensa päättymään viimeistään 31.5.1998. Tilivuoden lopussa päättyi Valion ja Suonenjoen Ympäristön Osuusmeijerin välinen vuokrasopimus ja sen myötä yhteistyö osapuolten kesken.

OSAKKAAT JA OSAKEPÄÄOMA

Osaksmäärä ei muuttunut tilikauden aikana. Osakkaita oli tilikauden päättyessä 46.

Valio Oy:n kokonaan maksettu osakepääoma on 586 340 000 markkaa.

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

Heinäkuussa Valio osti Belgiassa toimivan Vache Bleue S.A. -nimisen juustopakkaamon koko osakekannan. Valion osuus Tarton lähellä toimivasta tuoretuotemeijeristä (Tapila AS) nousi 34 prosentista 92,7 prosenttiin. Tilikauden aikana VKT-Konsultit Oy ja Valio Biotuotteet Oy fuusioitiin Valio Oy:öön.

Tilikauden päättyessä Valio osti yli 90-prosenttisesti omistamansa tytäryhtiön Kuivamaito Oy:n liiketoiminnan.

Tilikauden päättymisen jälkeen Valion omistus Valiotekniikka Oy:ssä on noussut 100 prosenttiin.

LIKEVAIHTO/KONSERNI

Konsernin liikevaihto oli 7 838 Mmk (8 182 Mmk). Kotimaan liikevaihto oli 5 867 Mmk (6 583 Mmk). Ulkomaantoiminnan (vienti Suomesta ja ulkomaiset tytäryhtiöt) liikevaihto oli 1 971 Mmk (1 599 Mmk).

LIKEVAIHTO/EMOYHTIÖ

Valio Oy:n liikevaihto oli 7 382 Mmk (8 053 Mmk). Kotimaan liikevaihto oli 6 037 Mmk (6 902 Mmk). Viennin liikevaihto oli 1 345 Mmk (1 151 Mmk).

INVESTOINNIT

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 212 Mmk (279 Mmk) eli 2,7 prosenttia (3,4 %) liikevaihdosta. Rakennuksiin ja maa-alueisiin investoitiin 20 Mmk. Kone- ja laiteinvestoinnit olivat 176 Mmk.

Osakkeisiin ja osuuksiin investoitiin 1 Mmk ja muihin pitkävaikutteisiin menoihin 15 Mmk. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 150 Mmk (210 Mmk).

HENKILÖSTÖ

Konsernin palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 4 801 henkilöä ja edellisenä vuonna 5 101. Henkilömäärät tilikauden päättyessä olivat 4 510 ja 4 627.

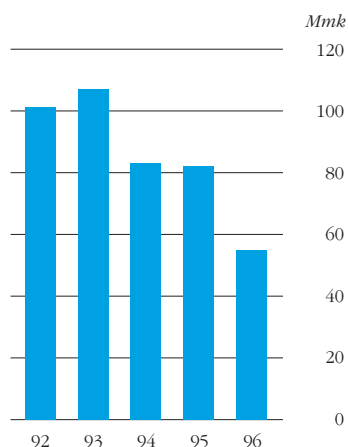
Emoyhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 4 058 henkilöä ja edellisenä vuonna 4 351. Henkilömäärät tilikauden päättyessä olivat 3 731 ja 3 943.

PALKAT

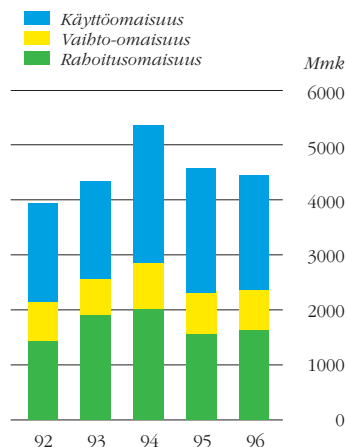
Konsernin hallitusten, hallintoneuvostojen ja toimitusjohtajien suoriteperusteiset palkat olivat 7,2 Mmk (7,1 Mmk). Muiden palkat olivat vastaavasti 685,1 Mmk (695,2 Mmk).

Valio Oy:n vastaavat luvut olivat 2,0 Mmk (2,0 Mmk) ja 583,7 Mmk (595,9 Mmk). Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 62 vuotta tai sitä varhempi osaeläke.

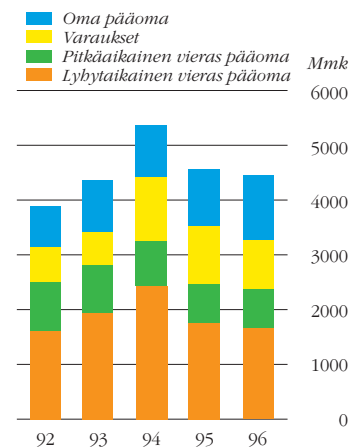
VALIO-KONSERNIN NETTOKORKKOMENOT

VALIO-KONSERNIN TASEEN RAKENNE, VASTAAVAA

VALIO-KONSERNIN TASEEN RAKENNE, VASTATTAVAA

RAHOITUS

Konsernin ja emoyhtiön maksuvalmius säilyi koko tilikauden hyvänä. Rahat ja pankkisaamiset sekä talletukset olivat tilivuoden päättyessä 783 Mmk, kun vastaava luku oli vuoden alkaessa 818 Mmk. Vaihtomaisuus oli tilikauden päättyessä 771 Mmk ja alussa 750 Mmk. Korolliset velat olivat tilikauden lopussa 942 Mmk ja alussa 856 Mmk. Näistä valuuttamääräisiä velkoja oli tilivuoden lopussa 289,5 Mmk ja alussa 202,7 Mmk. Nettorahoituskulut olivat 38 Mmk (93 Mmk) eli 0,5 prosenttia (1,1 %) konsernin liikevaihdosta. Nettokorkokulut olivat 55 Mmk (82 Mmk).

TULOS

Konsernin tulos ennen satunnaisia eriä on 208 Mmk (60 Mmk). Satunnaiset erät muodostuvat pääosin käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoitosta, käyttöomaisuuden arvonalennuksista sekä liikearvon tiukennetusta poistomenettelystä.

Suunnitelmanmukaisten ja tehtyjen poistojen erotus oli -29,8 Mmk (36,9 Mmk). Tehdyt poistot ovat elinkeinoverolain sallimissa maksimeissa. Tilivuoden verot olivat 87,6 Mmk (45,2 Mmk). Tilikauden tulos on 189,5 Mmk (148,4 Mmk).

Emoyhtiön tulos ennen satunnaisia eriä on 331,2 Mmk (181,3 Mmk).

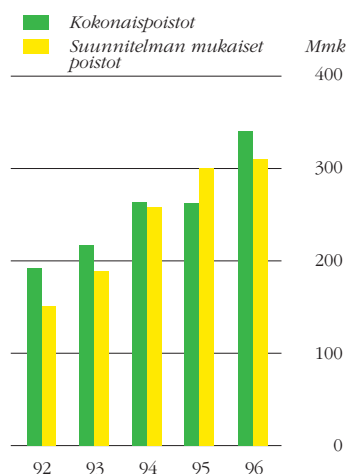
Suunnitelmanmukaisten ja verotuspoistojen erotus oli -128,0 Mmk. Edellisenä vuonna suunnitelmanmukaiset poistot olivat 29,3 Mmk suuremmat kuin verotuspoistot. Siirtymävarausta purettiin 147,2 Mmk ja jälleenhankintavarausta 16 Mmk. Pakollisia varauksia kirjattiin 5,6 Mmk. Tilivuoden verot olivat 84,1 Mmk (45,1 Mmk). Tilikauden voitto on 209,7 Mmk (148,6 Mmk).

NÄKYMÄT VUODELLE 1997

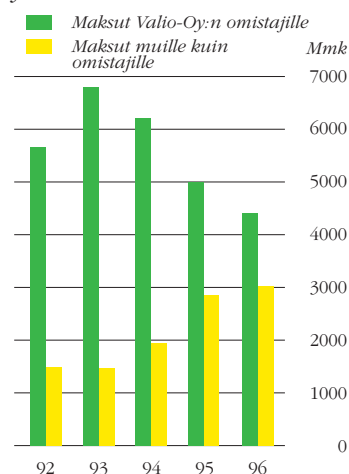
Kilpailutilanne markkinoilla jatkuu kireänä. Tämä edellyttää paitsi syksyllä 1994 esitetyn rakennerationalisointiohjelman jatkamista myös uusia toimenpiteitä.

Konsernin toiminnallinen tulos on budjetoitu edellisvuotista pienemmäksi.

VALIO-KONSERNIN POISTOT

VALIO-KONSERNIN KULUJEN JAKAUMA

KONSERNIN TUOSLASKELMA

	1996	1995
Liikevaihto	7.837.562	8.181.943
Valmisteverastojen lisäys (+) / vähennys (-)	56.928	237.629
Liiketoiminnan muut tuotot	175.765	141.703
Muuttuvat kulut:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	5.340.333	5.603.600
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	48.433	347.308
Ulkopuoliset palvelut	107.287	78.257
Henkilöstökulut	524.976	594.500
Muut muuttuvat kulut	630.660	597.344
	-6.651.689	-7.221.009
Myyntikate	1.418.566	1.340.266
Kiinteät kulut:		
Henkilöstökulut	347.599	350.684
Vuokrat	76.165	77.073
Muut kiinteät kulut	449.417	474.911
Käyttömaksut	-10.530	-15.235
	-862.651	-887.433
Käyttökate	555.915	452.833
Poistot		
Käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	296.760	293.067
Konserniliikearvon poisto	13.628	6.461
	-310.388	-299.528
Liikevoitto	-245.527	153.305
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Osinkotuotot	3.847	5.626
Korkotuotot	32.341	45.492
Muut rahoitustuotot	15.709	423
Osuus osakkuusyritysten voitoista	1.426	513
Korkokulut	-87.129	-127.690
Muut rahoituskulut	-3.953	-17.285
	-37.759	-92.921
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	207.768	60.384
Satunnaiset tuotot ja kulut:		
Satunnaiset tuotot	23.692	127.769
Satunnaiset kulut	-109.885	-32.667
	-86.193	95.102
Voitto ennen varauksia ja veroja	121.575	155.486
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	-29.832	36.915
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	185.805	152
Välittömät verot		
Tilikaudelta	-87.578	-45.212
Aikaisemmilta tilikausilta	-2.217	733
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta	187.753	148.074
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-1.739	-353
Konsernin voitto tilikaudelta	189.492	148.427

Kaikki luvut 1.000 markkoina

KONSERNIN TASE

VASTAAVAA	31.12.1996	31.12.1995
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5.655	5.143
Liikearvo	67.299	57.770
Muut pitkävaikutteiset menot	56.651	61.877
	129.605	124.790
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	76.538	75.472
Rakennukset ja rakennelmat	894.181	972.194
Koneet ja kalusto	842.129	868.405
Muut aineelliset hyödykkeet	402	532
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	29.252	68.500
	1.842.502	1.985.103
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkuusyritysosakkeet ja -osuudet	9.693	10.635
Osakkeet ja osuudet	89.017	115.544
Lainasaamiset	1.888	13.466
	100.598	139.645
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	134.976	148.482
Keskeneräiset tuotteet	173.478	92.122
Valmiit tuotteet / tavarat	454.861	502.592
Muu vaihto-omaisuus	8.167	6.558
	771.482	749.754
Saamiset		
Myyntisaamiset	685.954	631.458
Siirtosaamiset	106.518	92.778
Muut saamiset	37.780	34.030
	830.252	758.266
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Lyhytaikaiset sijoitukset	664.021	727.789
Rahat ja pankkisaamiset	119.323	89.769
	4.457.783	4.575.116

Kaikki luvut 1.000 markkoina

VASTATTAVAA	31.12.1996	31.12.1995
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma	586.340	586.340
Muu sidottu oma pääoma	40.610	36.494
	626.950	622.834
Vapaa oma pääoma		
Muu vapaa oma pääoma	350.676	260.049
Tilikauden voitto	189.492	148.427
	540.168	408.476
VÄHEMMISTÖOSUUS	10.123	19.797
VARAUKSET		
Konsernireservi	12.783	18.405
Kertynyt poistoero	773.782	743.949
Vapaaehtoiset varaukset		
Jälleenhankintavaraus	-	16.000
Muut varaukset	124.115	293.219
Pakolliset varaukset	7.289	-
	917.969	1.071.573
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	579.097	572.986
Muut pitkäaikaiset velat	120.343	121.688
	699.440	694.674
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	242.755	161.608
Saadut ennakot	14.872	21.980
Ostovelat	1.190.884	1.328.055
Siirtovelat	196.045	200.168
Muut lyhytaikaiset velat	18.577	45.951
	1.663.133	1.757.762
	4.457.783	4.575.116

Kaikki luvut 1.000 markkoina

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1996	1995
VAROJEN LÄHTEET		
Tulorahoitus		
Käyttökate	555.915	452.833
Rahoitustuotot	53.323	52.054
	609.238	504.887
Pääomarahoituis		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys	225.078	3.935
Oman pääoman lisäys	4.116	-
	229.194	3.935
	838.432	508.822
VAROJEN KÄYTTÖ		
Voitonjako	57.800	69.596
Rahoitus- ja muut kulut sekä verot		
Rahoituskulut	91.082	144.975
Satunnaiset erät, tuotot (-) / kulut (+)	-28.545	-127.765
Verot	89.795	44.479
	210.132	131.285
Investoinnit	211.945	279.126
Käyttöomaisuuden muu muutos	52.846	-158.955
Lainasaamisten lisäys (+) / vähennys (-)	-11.578	4.409
Pääoman palautukset		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	220.312	148.968
Vähemmistöosuuden vähennys	7.935	3.873
Oman pääoman vähennys	-	6.061
	228.247	158.902
Pakollisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	-7.289	-
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (+) / vähennys (-)	+21.728	-124.376
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (+) / vähennys (-)	+37.772	-446.191
Lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäys (-) / vähennys (+)	+94.629	+664.622
	154.129	94.055
	838.432	508.822

Kaikki luvut 1.000 markkoina

EMOYHTIÖN TUOSLASKELMA

	1996	1995
Liikevaihto	7.382.130	8.052.999
Valmisteverastojen lisäys (+) / vähennys (-)	103.800	210.538
Liiketoiminnan muut tuotot	163.801	135.449
Muuttuvat kulut:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	5.275.853	5.663.552
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	495	367.414
Ulkopuoliset palvelut	75.771	62.401
Henkilöstökulut	442.472	514.418
Muut muuttuvat kulut	515.819	504.524
	-6.310.410	-7.112.309
Myyntikate	1.339.321	1.286.677
Kiinteät kulut:		
Henkilöstökulut	287.231	290.359
Vuokrat	74.303	73.470
Muut kiinteät kulut	392.694	437.447
Käyttömaksut	-10.530	-15.235
	-743.698	-786.041
Käyttökate	595.623	500.636
Poistot		
Käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	243.442	243.491
	-243.442	-243.491
Liikevoitto	352.181	257.145
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Osinkotuotot	2.615	3.656
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	30	1.512
Veronhyvitystuotot	881	1.545
Korkotuotot	42.970	56.358
Muut rahoitustuotot	14.410	-
Korkokulut *)	-81.904	-123.066
Muut rahoituskulut	-	-15.887
	-20.998	-75.882
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	331.183	181.263
Satunnaiset tuotot ja kulut:		
Satunnaiset tuotot	25.231	128.364
Satunnaiset kulut	-95.735	-146.339
	-70.504	-17.975
Voitto ennen varauksia ja veroja	260.679	163.288
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	-128.029	29.333
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	163.245	-
Välittömät verot		
Tilikaudelta	-84.063	-45.078
Aikaisemmilta tilikausilta	-2.119	1.090
Tilikauden voitto	209.713	148.633
*) Nettokorkokulut	38.934	66.708

Kaikki luvut 1.000 markkoina

EMOYHTIÖN TASE

VASTAAVAA	31.12.1996	31.12.1995
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	4.606	3.674
Muut pitkävaikutteiset menot	55.738	61.436
	60.344	65.110
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	69.776	70.284
Rakennukset ja rakennelmat	849.414	827.615
Koneet ja kalusto	790.419	729.563
Muut aineelliset hyödykkeet	311	311
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	28.427	46.361
	1.738.347	1.674.134
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	70.686	101.318
Tytäryhtiöosakkeet	326.282	283.207
Lainasaamiset	102.886	181.522
	499.854	566.047
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	127.144	118.284
Keskeneräiset tuotteet	173.478	88.353
Valmiit tuotteet / tavarat	332.734	326.877
Muu vaihto-omaisuus	8.167	4.703
	641.523	538.217
Saamiset		
Myyntisaamiset	608.005	573.597
Siirtosaamiset	85.991	68.441
Muut saamiset	39.435	37.313
	733.431	679.351
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Lyhytaikaiset sijoitukset	663.998	727.751
Rahat ja pankkisaamiset	58.216	62.065
	4.395.713	4.312.675
Kaikki luvut 1.000 markkoina		

VASTATTAVAA	31.12.1996	31.12.1995
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma	586.340	586.340
Vararahasto	35.580	35.580
	621.920	621.920
Vapaa oma pääoma		
Käyttörahassto	394.862	304.863
Tilikauden voitto	209.713	148.633
	604.575	453.496
VARAUKSET		
Kertynyt poistoero	773.709	645.680
Vapaaehtoiset varaukset		
Jälleenhankintavaraus	-	16.000
Siirtymävaraus	123.627	270.872
Pakolliset varaukset	5.564	-
	902.900	932.552
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	474.798	537.844
Muut pitkäaikaiset velat	121.421	131.561
	596.219	669.405
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	202.165	135.562
Saadut ennakot	4.152	6.180
Ostovelat	1.274.333	1.286.820
Siirtovelat	174.299	178.654
Muut lyhytaikaiset velat	15.150	28.086
	1.670.099	1.635.302
	4.395.713	4.312.675

Kaikki luvut 1.000 markkoina

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

	1996	1995
VAROJEN LÄHTEET		
Tulorahoitus		
Käyttökate	595.623	500.636
Rahoitustuotot	60.906	63.071
	656.529	563.707
Pääomarahoituis		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys		
Rahoituslainojen lisäys	100.570	3.182
Osakslainojen lisäys	49.045	-
	149.615	3.182
	806.144	566.889
VAROJEN KÄYTTÖ		
Osinko	58.634	70.361
Rahoitus- ja muut kulut sekä verot		
Rahoituskulut	81.904	138.953
Satunnaiset erät, tuotot (-) / kulut (+)	-13.978	-14.688
Verot	86.182	43.989
	212.742	238.615
Käyttöomaisuuden lisäys		
Aineellinen käyttöomaisuus	320.048	237.259
Osakkeet, osuudet ja aineettomat hyödykkeet	123.751	51.495
Käyttöomaisuuden vähennys	-43.709	-70.644
Hankintaennakkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-278	1.149
	399.812	219.259
Lainasaamisten lisäys (+) / vähennys (-)	-78.636	-39.416
	-78.636	-39.416
Pääoman palautukset		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys		
Rahoituslainojen vähennys	108.542	381.388
Osakslainojen vähennys	3.434	3.434
	111.976	384.822
Pakollisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	-5.564	-
	-5.564	-
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (+) / vähennys (-)	+103.306	-156.876
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (+) / vähennys (-)	-13.522	-479.878
Lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäys (-) / vähennys (+) *)	+76.030	+400.363
	165.814	-236.391
	806.144	566.889

*) Ilman pitkäaikaisen vieraan pääoman lyhennyseriä

Kaikki luvut 1.000 markkoina

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERUSTEET

Konsernitilinpäätös sisältää ne kotimaiset ja ulkomaiset tytäryhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Yli 50 % omistettuja kiinteistöyhtiöitä ei ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen. Mikäli ne olisi konsolidoitu, olisi niiden vaikutus konsernin vapaaseen omaan pääomaan ollut positiivinen.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaisesti. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, varastoihin sisältyvä sisäinen kate, käyttöomaisuuden sisäiset myyntituotot sekä keskinäiset saamiset ja velat.

Liikearvon poistoissa siirryttiin viiden vuoden poistoaikaan. Tästä aiheutuva kertakorjaus sisältyy satunnaisiin kuluihin.

Vaihto-omaisuus on arvostettu joko fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Käyttöomaisuuden poistoaajat ovat arvioidun taloudellisen pitoajan mukaiset. Tutkimus- ja tuotekehityksen menot on kirjattu kuluksi sinä kautena, jona ne ovat syntyneet.

Ulkopuolisen vähemmistön osuudet konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu ja esitetty erikseen.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöserät on muutettu Suomen rahan määräiseksi konsernin tilikauden päättämispäivän Suomen Pankin keskipäiväkurssiin. Näin syntyneet

oman pääoman muuntoero on esitetty konsernin muussa sidotussa pääomassa. Suomalaisten konserniyhtiöiden valuuttamääräiset saatavat ja velat on muunnettu Suomen rahan määräiseksi tilikauden päättämispäivänä Suomen Pankin keskipäiväkurssiin.

Lisäksi konsernitilinpäätökseen on otettu mukaan osakkuusyhtiöt, joista merkittävimmät on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä.

Vuonna 1995 eräät myynninoikaisuerinä käsitellyt kulut on vuonna 1996 kirjattu KILA:n ohjeen mukaisesti muuttuviin ja kiinteisiin kuluihin. Vertailun mahdollistamiseksi on vuoden 1995 luvut muutettu vastaavasti.

Liitetiedoissa esitetyt luvut ovat 1.000 markkina.

	KONSERNI 1996	1995	EMO 1996	1995
1. LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN				
Tuoremeijerituotteet	3.115.544	3.554.801	3.362.381	3.952.815
Ravintorasvat	895.129	922.391	886.759	918.023
Juustot	2.335.345	2.134.115	1.825.275	1.783.530
Jauheet	554.832	598.267	408.788	450.777
Jäätelöt	430.632	491.088	424.633	487.377
Muut	506.080	481.281	474.294	460.477
	7.837.562	8.181.943	7.382.130	8.052.999
2. HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat	692.279	702.306	585.656	597.899
Eläkekulut	77.562	117.424	66.539	104.831
Muut henkilösivukulut	102.734	125.454	77.508	102.047
	872.575	945.184	729.703	804.777
Luontoisedut	8.427	8.847	7.836	8.005
	881.002	954.031	737.539	812.782
3. SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT				
Liikearvo	13.628	6.461	-	-
Aineettomat oikeudet	573	545	490	439
Muut pitkävaikutteiset menot	20.204	22.766	19.182	20.133
Rakennukset ja rakennelmat	78.636	76.678	64.826	66.215
Koneet ja kalusto	197.089	192.935	158.937	156.697
Muut aineelliset hyödykkeet	258	143	7	7
	310.388	299.528	243.442	243.491

	KONSERNI		EMO	
	1996	1995	1996	1995
POISTOERON LISÄYS (-) / VÄHENNYS (+)				
Aineettomat oikeudet	-113	-31	-128	-42
Muut pitkävaikutteiset menot	1.108	1.344	1.108	1.099
Rakennukset ja rakennelmat	-27.654	23.022	-69.276	20.200
Koneet ja kalusto	-2.549	12.921	-59.719	8.083
Muut aineelliset hyödykkeet	-624	-341	-14	-7
	-29.832	36.915	-128.029	29.333

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

	Vuosia
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	10
Rakennukset ja rakennelmat	25
Koneet ja kalusto	10
Atk-laitteet ja -ohjelmistot	5
Kuljetusvälineet	5

4. KONSERNIN SISÄISET RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot	-	-	30	1.428
Korkotuotot	-	-	12.365	11.936
Konserniyhtiöille suoritetut rahoituskulut				
Korkokulut	-	-	159	778

5. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot ja kulut muodostuvat seuraavista eristä:				
Osakkeiden luovutusvoitot	23.690	129.061	25.195	129.775
Osakkeiden luovutustappiot	-	-1.448	-3	-1.448
Konserniavustus tytäryhtiölle	-	-	-	-78.500
Rakennusten arvonalennus	-32.859	-15.158	-1.002	-15.158
Koneiden ja laitteiden ylimääräiset poistot	-22.913	-	-	-
Osakkeiden arvonalennus	-14.266	-17.505	-77.331	-17.505
Saamisten arvonalennus	-	-	-10.952	-35.172
Muun käyttöomaisuuden arvonalennus	-	-	-6.148	-
Liikkeen lisäpoisto, 5 vuoden mukaan	-39.630	-	-	-
Muut satunnaiset erät	-215	152	-263	33
	-86.193	95.102	-70.504	-17.975

6. VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOS TUOSLASKELMASSA

Siirtymävaraus	169.591	-	147.245	-
Jälleenhankintavaraus	16.000	-	16.000	-
Muu varaus	214	152	-	-
Varausten muutos yhteensä				
lisäys (-) / vähennys (+)	185.805	152	163.245	-

Konsernin vapaaehtoisia varauksia vastaavat verovelat olivat	34.752	77.305	-	-

	KONSERNI 1996	1995	EMO 1996	1995
7. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS LISÄYS (-) / VÄHENNYS (+)				
Vuokratuluvaraus (emo), kirjattu vuokra- kuluksi ja pakollisten varausten lisäykseksi	-7.289	-	-5.564	-

8. KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT YRITYKSET

81. KONSERNIYRITYKSET

KONSERNIN OMISTUSOSUUS

	Konsernin omistus- ja äänivalta osuus-%	Konsernin osuus omasta pääomasta
Jäätelöyhtymä Oy	100,0	2
Kuivamaito Oy	94,9	134.854
N.V. Valio International Belgium - Nordic Foods	100,0	17.694
N.V. Nordic Immo	100,0	22.605
N.V. Marco Casodost	100,0	11.261
Pakkasukko Oy	100,0	7
Smeds & Co Oy	100,0	50
Tapila AS	92,7	1.257
UAB Valio International	100,0	12
Vache Bleue S.A.	100,0	27.492
Frigo-Way S.P.R.L.	100,0	6.021
Vache Bleue S.A.R.L.	100,0	1.955
Valio Eesti AS	100,0	629
Valio International (Poland) Ltd	100,0	11
Valio International U.S.A. Inc.	100,0	78.640
McCadam Cheese Co., Inc.	100,0	78.640
Valio International Middle East (Holding) SAL	90,0	665
Finnish Dairy (Holding) SAL	20,0	-
Valio Sverige AB	100,0	1.287
Valiotekniikka Oy	60,0	780
VBF Trading S.A.	55,0	1.332
VBF France S.A.R.L.	54,8	8
ZAO Valio St. Petersburg	100,0	3.387
Asunto Oy Nastolan Maitotie	100,0	5.407
Asunto Oy Vuorikummuntie 9	98,5	2.718
Kiinteistö Oy Hiirakkotie 6	100,0	792
Kiinteistö Oy Pähkinämetsä	100,0	1.215
Kiinteistö Oy Pähkinäpolku	100,0	794
Kiinteistö Oy Ratastie	100,0	232

EMOYHTIÖN OMISTUSOSUUS

	Emoyhtiön omistus- osuus-%	Emoyhtiön kpl	Emoyhtiön omistamien osakkeiden nimellis- arvo	kirjan- pitoarvo	Viimeksi laaditun tilin- päättöksen voitto/tappio
Jäätelöyhtymä Oy	100,0	200	2	1	-
Kuivamaito Oy	94,9	34.150	34.150	122.433	-32.990
N.V. Valio International Belgium - Nordic Foods *)	93,2	233.000	BEF 233.000	34.824	-5.466
N.V. Nordic Immo	0,0				1.352
N.V. Marco Casodost	0,0				-48
Pakkasukko Oy	100,0	150	1	1	1
Smeds & Co Oy	100,0	25	50	50	-
Tapila AS	92,7	711	EEK 1.067	416	-1.119
UAB Valio International	100,0	100	LTL 10	12	-
Vache Bleue S.A.	99,9	3.369	BEF 3.369	99.297	2.546
Frigo-Way S.P.R.L.	0,0				543
Vache Bleue S.A.R.L.	0,0				370
Valio Eesti AS	100,0	10.000	EEK 1.000	377	-236
Valio International (Poland) Ltd	100,0	40	PZL 4	11	-
Valio International U.S.A. Inc.	100,0	-	USD 24.501	48.173	-
McCadam Cheese Co., Inc.	0,0				-4.435
Valio International Middle East (Holding) SAL	90,0	900	USD 90	531	37
Finnish Dairy (Holding) SAL	0,0				-
Valio Sverige AB	100,0	10.000	SEK 1.000	640	612
Valiotekniikka Oy	60,0	300	300	300	143
VBF Trading S.A.	55,0	330	CHF 330	890	-72
VBF France S.A.R.L.	0,0				-17
ZAO Valio St. Petersburg	100,0	29.010	RUR 2.901.000	3.177	-42
Asunto Oy Nastolan Maitotie	100,0	1.361	5.444	1.800	-
Asunto Oy Vuorikummuntie 9	98,5	2.325	2.462	9.988	31
Kiinteistö Oy Hiirakkotie 6	100,0	650	650	900	-
Kiinteistö Oy Pähkinämetsä	100,0	1.000	1.000	1.213	-
Kiinteistö Oy Pähkinäpolku	100,0	380	798	798	-
Kiinteistö Oy Ratastie	100,0	450	450	450	-
				326.282	

*) Konserniyhtiö Smeds & Co Oy omistaa loput 6,8 %

82. OSAKKUUSYRITYKSET
KONSERNIN OMISTUSOSUUS

	Konsernin ja emoyhtiön omistus- ja äänivalta osuus-%	Konsernin osuus omasta pääomasta
Pakastamo Oy	50,0	3.581
SSV-Säilöntä Oy	50,0	5.983
Suomen NP-Kierrätys Oy	25,0	25
Turengin Meijerikiinteistöt Oy	50,0	480

EMOYHTIÖN OMISTUSOSUUS

	Emoyhtiön omistamien osakkeiden			Viimeksi laaditun tilin- päättöksen voitto/tappio
	kpl	nimellis- arvo	kirjan- pitoarvo	
Pakastamo Oy	660	3.300	3.300	2
SSV-Säilöntä Oy	5.000	5.000	2.725	859
Suomen NP-Kierrätys Oy	10	10	25	-
Turengin Meijerikiinteistöt Oy *)	50	500	500	-6
			6.550	

*) Tilinpäätöshetki 31.8.1996 ja tilikauden pituus 12 kk

83. EMOYHTIÖN OMISTAMAT MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

	Omistus- osuus-%	Kpl	Nimellis- arvo	Kirjan- pitoarvo
Finnair Oy	0,0	28.080	140	391
Lännen Tehtaat Oy	5,4	324.552	3.246	7.664
Metsä-Serla Oy	0,2	250.750	2.507	3.092
MTV Oy	1,6	877	438	1.742
Sampo Vakuutusosakeyhtiö	0,0	2.337	47	387
Oy Talentum Ab	0,6	46.800	234	1.426
Meijerien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	-	100	10.000	10.064
Kiinteistö Oy Biocity	5,5	1.246	12	10.000
Huoneistoarvopaperit	-	-	-	19.920
Helsingin Puhelinyhdistys	-	303	-	639
Muut osakkeet, osuudet ja liittymismaksut	-	-	-	8.811
				64.136

	KONSERNI 1996	1995	EMO 1996	1995
9. AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	11.807	11.725	4.928	3.942
Lisäykset 1.1. - 31.12.	1.467	1.333	1.422	986
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-3	-1.653	-	-
Hankintameno 31.12.	13.271	11.405	6.350	4.928
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-7.616	-6.262	-1.744	-1.254
Kirjanpitoarvo 31.12.	5.655	5.143	4.606	3.674
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.				
Poistoeron lisäys 1.1. - 31.12.	128	42	128	42
Poistoeron vähennys 1.1. - 31.12.	-15	-11	-	-
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	355	242	361	233
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	120.906	106.419	119.322	105.491
Lisäykset 1.1. - 31.12.	14.542	14.696	14.286	14.539
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-1.053	-945	-802	-708
Hankintameno 31.12.	134.395	120.170	132.806	119.322
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-77.744	-58.293	-77.068	-57.886
Kirjanpitoarvo 31.12.	56.651	61.877	55.738	61.436
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.				
Poistoeron vähennys 1.1. - 31.12.	-1.108	-1.099	-1.108	-1.099
Liittymismaksun poistoeron korjaus	-	-13	-	-13
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	11.000	12.108	10.984	12.092
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	75.456	78.438	70.284	71.443
Lisäykset 1.1. - 31.12.	1.607	4	17	4
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-525	-2.970	-525	-1.163
Kirjanpitoarvo 31.12.	76.538	75.472	69.776	70.284

	KONSERNI 1996	1995	EMO 1996	1995
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	1.782.815	1.790.513	1.524.398	1.507.321
Lisäykset 1.1. - 31.12.	123.661	21.108	87.621	20.482
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-115.173	-35.883	-996	-3.405
Hankintameno 31.12.	1.791.303	1.775.738	1.611.023	1.524.398
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-897.122	-803.544	-761.609	-696.783
Kirjanpitoarvo 31.12.	894.181	972.194	849.414	827.615
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.				
Poistoeron lisäys 1.1. - 31.12.	69.275	-	69.275	-
Poistoeron vähennys 1.1. - 31.12.	-41.621	-23.022	-	-20.200
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	318.095	290.441	318.155	248.880
Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	2.416.380	2.301.253	1.981.129	1.794.350
Lisäykset 1.1. - 31.12.	341.026	214.661	242.471	196.910
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-123.857	-74.965	-22.671	-10.131
Hankintameno 31.12.	2.633.549	2.440.949	2.200.929	1.981.129
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-1.791.018	-1.572.012	-1.410.199	-1.251.255
Kirjanpitoarvo 31.12.	842.531	868.937	790.730	729.874
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.				
Poistoeron lisäys 1.1. - 31.12.	60.347	124	59.734	-
Poistoeron vähennys 1.1. - 31.12.	-57.173	-12.951	-	-8.076
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	444.332	441.158	444.209	384.475
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus yhteensä				
	773.782	743.949	773.709	645.680
Kirjanpitoarvosta 31.12. tuotantokoneiden ja -kaluston osuus				
	648.190	669.084	611.000	543.783
10. KÄYTTÖOMAISUUDEN VEROTUSARVOT				
Maa- ja vesialueet	127.448	124.957	122.831	121.967
Rakennukset ja rakennelmat	519.670	550.352	487.518	460.915
Osakkeet ja osuudet				
Kiinteistötytäryhtiöt	23.210	24.792	23.210	21.253
Tytäryhtiöt	-	-	383.682	276.315
Muut yhtiöt	85.191	96.208	76.181	87.045
	108.401	121.000	483.073	384.613

Mikäli verotusarvoa ei ole ollut käytettävissä, on esitetty kirjanpitoarvo.

	KONSERNI 1996	1995	EMO 1996	1995
11. PITKÄAIKAIISIIN SIIJOITUKSIIN KUULUVAT OSAKKEET JA LAINASAAMISET				
Konserniyritykset				
Osakkeet	-	-	326.282	283.207
Lainasaamiset	-	-	101.980	169.462
Osakkuusyrietykset				
Osakkeet	-	-	6.550	9.382
Lainasaamiset	-	-	-	9.900
12. SAAMISET, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MAKSETTAVIKSI YHDEN VUODEN TAI SITÄ PITEMMÄN AJAN KULUTTUA				
Myyntisaamiset	2.999	7.522	2.999	7.522
Muut saamiset	17.396	20.162	17.300	19.010
13. SAAMISET JA VELAT / KONSERNI- JA OSAKKUUSYRITYKSET				
Myyntisaamiset / konserniyritykset	-	-	85.196	116.250
Myyntisaamiset / osakkuusyrietykset	-	-	-	98
Muut saamiset / konserniyritykset	-	-	10.619	4.321
Muut saamiset / osakkuusyrietykset	-	-	40	731
Lyhytaikaiset ostovelat / konserniyritykset	-	-	213.595	126.287
Lyhytaikaiset ostovelat / osakkuusyrietykset	-	-	10.851	6.962
14. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET				
Osakepääoma 1.1.1996 / 1.1.1995	586.340	586.340	586.340	586.340
Osakepääoma 31.12.	586.340	586.340	586.340	586.340
Muu sidottu oma pääoma / vararahasto 1.1.1996 / 1.1.1995	36.494	42.555	35.580	35.580
Ulkomaisten tytäryhtiöiden oman pääoman kurssiero	4.116	-6.061	-	-
Muu sidottu oma pääoma / vararahasto 31.12.	40.610	36.494	35.580	35.580
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahaslo 1.1. Lisäys	311.253	247.303	304.863	247.303
Edellisen tilikauden voitosta	89.999	63.950	89.999	57.560
Käyttörahaslo 31.12.	401.252	311.253	394.862	304.863
Edellisen tilikauden voitto	97.223	82.342	148.633	127.921
Osingonjako	-	-	-58.634	-70.361
Siirto käyttörahasloon	-89.999	-63.950	-89.999	-57.560
Konsernin voitonjako	-57.800	-69.596	-	-
Edellisten tilikausien voitto	-50.576	-51.204	-	-
Tilikauden voitto	189.492	148.427	209.713	148.633
Vapaa oma pääoma 31.12.	540.168	408.476	604.575	453.496

	KONSERNI 1996	1995	EMO 1996	1995
15. VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT VIIDEN VUODEN TAI SITÄ PITEMMÄN AJAN KULUTTUA				
Rahalaitoslainat	21.957	92.358	10.347	81.461
16. ANNETUT PANTIT JA VASTUUSITOUMUKSET				
Omasta velasta				
Pantit	138.574	286.384	138.574	286.384
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	1.172.779	1.172.679	1.086.029	1.085.929
Konserniyhtiön velasta				
Takaukset	-	-	195.899	113.463
Muiden puolesta				
Takaukset	681	1.708	681	1.708
Yhteisvastuulliset takaukset	-	1.461	-	1.461
Muut omat vastuut				
Leasingvastuut	19.951	43.324	19.525	43.025
Eläkevastuu	15.697	9.911	15.233	9.541
Muut vastuut	-	-	94.699	70.459
Yhteensä				
Pantit	138.574	286.384	138.574	286.384
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	1.172.779	1.172.679	1.086.029	1.085.929
Takaukset	681	3.169	196.580	116.632
Eläkevastuu	15.697	9.911	15.233	9.541
Muut vastuut	19.951	43.324	114.224	113.484
	1.347.682	1.515.467	1.550.640	1.611.970

EMOYHTIÖN VOITONJAKOEHDOTUS

Konsernitaseen mukainen vapaa oma pääoma taseen 31.12.1996 mukaan on 540.168.000 mk.
Emoyhtiön vapaa oma pääoma taseen 31.12.1996 mukaan on:

Käyttörahassto	394.861.707,77 mk
Tilikauden voitto	209.713.529,86 mk
Yhteensä	604.575.237,63 mk

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 10 % osakkeen nimellisarvosta eli 2.000 mk osakkeelta	58.634.000,00 mk
siirretään käyttörahasstoon	151.079.529,86 mk
Yhteensä	209.713.529,86 mk

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevat ehdotukset, yhtiön oma pääoma on seuraava:

Oma pääoma	
Sidottu oma pääoma	
Osakepääoma	586.340.000,00 mk
Vararahasto	35.579.851,98 mk
	621.919.851,98 mk
Vapaa oma pääoma	
Käyttörahassto	545.941.237,63 mk
Oma pääoma yhteensä	1.167.861.089,61 mk

Helsinki 17.3.1997

Into Nummila

Tauno Uitto

Matti Kavetvuo
toimitusjohtaja

Tauno Mikkola

Jussi Mönkkönen

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Valio Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Valio Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.1996. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka osoittaa 209.713.529,86 markan suuruista voittoa emoyhtiössä ja 189.492.000 markan suuruista voittoa konsernissa, on laadittu kirjanpitolaian ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalinpäätökseen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 21. päivänä maaliskuuta 1997

SVH Coopers & Lybrand Oy
KHT-yhteisö

Tauno Haataja
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Olemme tutustuneet tilinpäätökseen ajalta 1.1. - 31.12.1996 sekä tilintarkastuskertomukseen.

Puollamme tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamista ja yhdyimme hallituksen ehdotukseen voiton käyttämisestä.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa Markku Heikkinen, Toivo Heikkilä, Kari Inkinen, Tapio Malmiharju, Niilo Mäki, Riku Ollikainen ja Reino Tapani. Lisäksi hallintoneuvostoon on valittava uusi jäsen eroa pyytäneen Kauko Puurulan tilalle hänen jäljellä olevaksi toimikaudekseen.

Helsingissä maaliskuun 26. päivänä 1997

Hallintoneuvoston puolesta

Niilo Mäki
puheenjohtaja

Tuotantopolitiikka

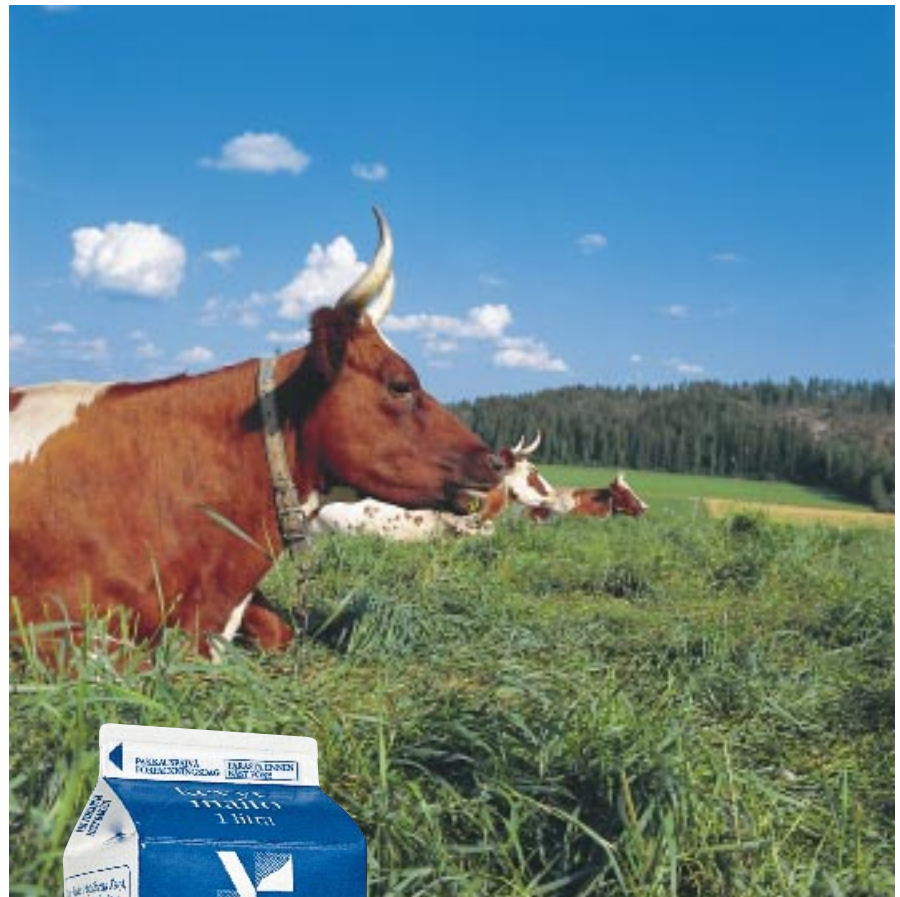
Suomen maidontuotannon maakiintiö suureni maaliskuussa niin sanotuilla SLOM-kiintiöillä (SLOM-kiintiöillä tarkoitetaan luopumissopimuksen tehneiden tilojen lepäviä tuotantokiintiöitä, jotka on oikeus palauttaa tuotantoon). Uusi maakiintiö, joka tuli voimaan jo kiintiökaudelle 1995/96, oli 2 355 miljoonaa maitokiloa eli 2 287 miljoonaa litraa. 31.3.1996 päättyneen kiintiövuoden tuotanto jäi noin prosentin alle maakiintiön.

Suomelle myönnettiin jatkoaikaa tuottajien viitemäärien sopeuttamiseksi maakiintiön suuruiseksi. Ongelma pyrittiin ratkaisemaan ostamalla maitokiintiöitä tuottajilta valtiolle sekä leikkaamalla tuottajien välisissä kiintiökaupoissa 50 prosenttia kansalliseen varantoon. Toimenpiteistä huolimatta tuottajien viitemäärät ylittivät maakiintiön vuoden lopussa noin 130 miljoonalla litralla. Loppuvuodesta päätettiin, että tuottajien viitemääriä leikataan 1.4.1997 tarvittava määrä.

Euroopan komissio hyväksyi liittymissopimuksen 141 artiklan mukaisen tukipaketin Etelä-Suomeen. Korotettua siirtymäkauden tukea sovitettiin maksettavaksi vuosina 1997 - 99 tukivyohtyhykkeillä A ja B. Tukipakettiin liittyy myös korotettu investointituki.

Sopeutuminen EU-jäsenyyteen jatkui vuonna 1996. Juuston vientitukien merkittäviä pudotuksia lukuunottamatta tuet säilyivät edellisen vuoden tasolla. Euroopan unionin laskennallinen niin sanottu vihreä maatalouskurssi pysyi alkuvuoden heikkenemisen jälkeen vakaana.

Emmentalien vientituki väheni vuoden aikana yli 10 prosenttia, sulatejuuston vientituki aleni melkein 50 prosenttia ja Itä-Euroopan maihin sekä Venäjälle vietävän kermajuuston tuki pieneni yli 50 prosenttia. Lisäksi juuston vientimäärien hallitsemiseksi määriteltiin maita, joihin viettäessä ei makseta vientitukea, Venäjälle ja Itä-Eurooppaan vietäville juustoille määriteltiin alemmat tuet ja vientilisenssien myöntäminen kes-

Maidonhankinta ja kehitystoiminta

Koko maassa oli vuoden 1996 lopussa 29 261 maidontuottajaa. Vuotta aikaisemmin maidontuottajien lukumäärä oli 31 327. Vuoden aikana maidontuotantonsa lopetti 2 066 tilaa. Valioryhmän maidontuottajien määrä oli vuoden 1996 lopussa 22 166.

Valio Oy:n maidonhankinnasta ja sen myynnistä tuotantolaitoksille vastaa Maitopooli. Hankintaosuuskunnilta vastaanotettiin vuonna 1996 yhteensä 1 635 miljoonaa litraa maitoa, joka oli 72 prosenttia koko maan meijerimaitomäärästä. Koko Valioryhmän vastaanottama maitomäärä oli 1 691 miljoonaa litraa. Valioryhmään lasketaan kuuluvaksi kaikki Valioon teollisuutensa fuusioineet tai sille teollisuutensa vuokranneet osuuskunnat sekä pääosan tuotteistaan Valion kautta koko tili-

keytettiin vuoden aikana useasti.

Eräissä tuoteryhmissä oli vastavasti varaa lisätä vientitukia. Voin ja rasvattoman maitojauheen tuet kasvoivat yli 15 prosenttia.

vuoden markkinoineet osakasmeijerit.

Kausivaihteluindeksi (kesä-mar-raskuun maitomäärän suhde) vuonna 1996 oli 111 eli sama kuin edellisenä vuonna. Valion hankkimasta raaka-aineesta käytettiin 44 prosenttia tuoretuotteiden ja 37 prosenttia juustojen valmistukseen. Loput raaka-aineesta käytettiin jauheisiin, ravintorasvoihin, jäätelöön ja muihin maitovalmisteisiin.

JÄSENSUHDEASIAIT

Jäsensuhdeasioissa keskityttiin Valio Oy:n ja sopimussuhteisten osuuskuntien yhteistoiminnan edistämiseen. Jäsensuhdetoimikunta osallistui maidonhankinnan kehittämisprojektiin sekä valmisteli ja antoi toimintaohjeita maidonhankintaan liittyvissä kysymyksissä.

Valio-tietoutta maidontuottajille jaettiin Maito ja Me -lehden lisäksi tuottajatilaisuuksissa. Kaksipäiväisen Opi tuntemaan Valiosi -kurssin kävi 120 osuuskuntien hallintohenkilöä. Valion toimintakeskuksessa Pitäjänmäellä vieraili vuoden aikana noin 900 maidontuottajaa.

ALKUTUOTANTO JA NEUVONTA

Alkutuotanto ja neuvonta -yksikkö toimii kiinteässä yhteistyössä hankintaosuuskuntien kanssa. Maitotilojen neuvonnan päävastuu on hankintaosuuskunnilla. Käytännön yhteistyön linjat määritellään vuosittain yhteisissä avaintuloksissa ja toimintasuunnitelmassa. Alkutuotanto ja neuvonta vastaa alkutuotannon palveluiden kehitys- ja koulutustehtävistä.

Toimintavuoden aikana vakiinnutettiin alkutuotannon rooli osana koko meijeriteollisuusketjua. Alkutuotannon vastuualue kattaa rehuntuotannon, ruokinnan, eläinten hoito- ja terveysasiat, lypsyn ja maidon käsittelyn tilalla sekä maidon keräilyä. Laatujärjestelmätäytöä tiivistettiin edelleen ja tiloille jaetut, ISO 9002 -järjestelmän perusteella tehdyt laatuksikirjat päivitettiin. Valiolaiset eettisen maidontuotannon tavoitteet ja periaatteet julkaistiin Valiomaidon laatuohjelmalla.

Maidon laadun varmistamiseksi jatkettiin laatuongelmia ennaltaehkäisevien toimintojen kehittämistä. Valiolla on kuuden keskeisen, maitotiloille teollisia rehuja toimittavan yrityksen kanssa laatusopimus. Toimintavuonna allekirjoitettiin myös laatusopimus, jossa määritellään lannoitteiden laatuksiteerit rehuntuotannossa. Parhaimpiin laatuokkiin, E- ja I-luokkaan, kuului 99,2 prosenttia tuottajamaidosta.

Rehuntuotantoon ja maidontuotannon taloudellisuuteen (MAKA) liittyvää koulutusta jatkettiin aikaisempien vuosien mukaan. Rehujen laatuanalyysiä ja laatu-neuvontaa varten otettiin käyttöön menetelmä, joka tuotiin markkinoille ARTTURI-nimellä.

Valiolaiset maitotilat voivat tehdä eläinlääkärin kanssa eläinten terveyden huoltosopimuksen, joka perustuu valiolaiseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan.

Meijerineuvonnan, karjantarkkailun ja kotieläinten jalostusneuvonnan välistä valtakunnallista neuvontayhteistyötä jatkettiin valtakunnallisen koordinaatioryhmän linjausten mukaan. Keskeiseksi alueeksi muodostui yhteistyö maitotilan laatu-järjestelmään liittyvästä neuvonnasta pilottialueena Itä-Suomi.

Valio ja Kemira solmivat yhteistyösopimuksen, jolla AIV-säilöntäaineiden markkinointi ja myynti siirtyivät Kemiralle.

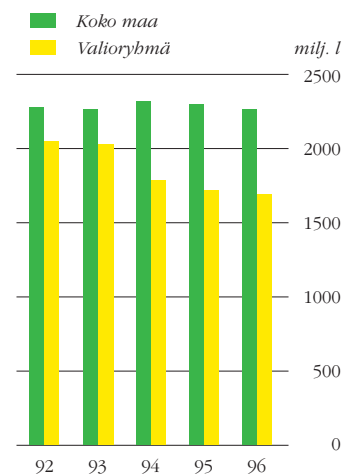
TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Valio Oy:n tutkimus- ja tuotekehityskustannukset vuonna 1996 olivat 53 miljoonaa markkaa eli 0,7 prosenttia liikevaihdosta. T&K:n tehtävänä on tarjota tuotekehityspalveluja pääsääntöisesti Valion liiketoiminta-alueiden määrittelemien uutustuotteiden kehittämiseksi. Pakkausmateriaalien tutkimista jatkettiin edelleen tavoitteena ympäristön kannalta yhä parempien vaihtoehtojen käyttöönotto.

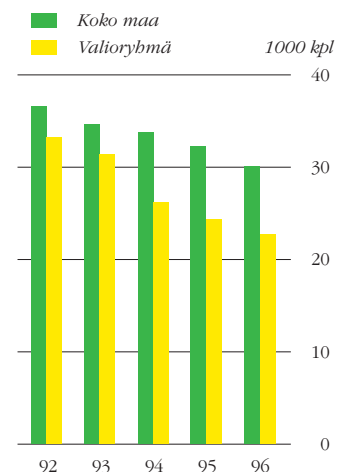
Maitoproteiini on edelleen ollut kehitystyön keskeinen kohde. Monivuotisen tutkimustyön tuloksena patentoitiin heraproteiinien fraktiointiprosessi, joka on nyt koekäytössä. Myös laktoosin jatkojalostus on kehitystyön kohteena.

Maitohappobakteerien entistä laajempaan hyödyntämiseen tähtäävä tutkimus etenee useilla rintamilla. Gefilus-tuotteissa käytettävän Lactobacillus GG:n (LGG™) myönteiset terveysominaisuudet ovat edelleen laajan kansainvälisen yhteistutkimuksen kohteena. Kertomusvuoden aikana Lactobacillus GG hyväksyttiin Japanissa ensimmäisenä probioottina funktionaaliseksi elintarvikkeeksi. Myös kaupallinen menestys on jatkunut ja LGG:tä sisältäviä tuotteita markkinoidaan Valion lisensioimana viidessätoista maassa. Lisensiointi jatkuu. Syyskuussa järjestettiin ensimmäinen kansainvälinen Lactobacillus GG -symposium Helsingissä.

MEIJERIMaidon MÄÄRÄ

MAIDONLÄHETTÄJIEN LUKUMÄÄRÄ (keskimäärin)

Tutkimus- ja tuotekehityskeskuk-
sen analyttinen palvelu, tietopalve-
lu sekä kuluttajalainsäädännön
asiantuntemus ovat tukeneet niin
tuotekehitystä, tuotantoa kuin mark-
kinointia. Valion aluelaboratoriotoi-
minnan kehitysprojektiä on jatkettu.
TEKES on rahoittanut merkittä-
västi tutkimus- ja kehitystoimintaa.

SUONENJOEN HILLO- JA MEHUTEHDAS

Suonenjoen Hillo- ja mehutehdas
tuottaa ja kehittää marja- ja hedel-
mäpohjaisia tuotteita sekä puolival-
misteita Valion tulosityksiköiden ja ty-
täryhtiöiden käyttöön tai eteenpäin
myytäväksi. Lisäksi aloitettiin kasvis-
pakasteiden tuonti Valion suurkeit-
tö- ja teollisuusmyyntiorganisaatiol-
le.

Tehtaan liikevaihto oli noin 99
miljoonaa markkaa ja työntekijöitä
keskimäärin 100 henkeä. Eniten kas-
voivat maidon maustamiseen liittyvi-
en niin sanottujen meijerilisien (hil-
lot yms.) sekä marja- ja kasvispakas-
teiden valmistus.

Tuoretuotteet

Valio Tuoretuotteet -liiketoiminta-
alue valmistaa ja markkinoi tuore-
tuotteita kotimaassa ja ulkomailla.
Kotimaassa tuoretuotteita valmisteti-
in 15 tuotantolaitoksessa. Liiketoiminta-
alueen vastuulla olivat tytäryhtiöt
Virossa ja Ruotsissa.

Valio Tuoretuotteiden liikevaihto
oli 3 291 miljoonaa markkaa, investoi-
nit 75 miljoonaa markkaa ja henki-
löstön määrä keskimäärin 868
henkeä. Rakennkehitystä toteuteti-
in rationalisointiohjelman mukai-
sesti. Tuotantoa keskitetään lähivuo-
sina edelleen.

Valio Tuoretuotteiden vahvuudet
ovat tunnetuissa tuotemerkeissä,
tuotteiden tuoreuden takaavassa kat-
keamattomassa kylmäketjussa sekä
asiakas- ja kuluttajalähtöisessä toi-
minnassa. Vahvimmat tuotemerkit
ovat Valio Maito, Valiojogurtti ja
Valio Piimä.

Maidon kokonaiskulutus pysyi
vuonna 1996 ennallaan. Kulutuksen
siirtyminen vähärasvaisiin tai rasvat-
tomiin tuotteisiin jatkui. Valion mai-
tojen myynti kotimaassa väheni ki-
ristyneen kilpailun vuoksi. Valion
piimien myynti pysyi ennallaan ja
mehujen myynti kasvoi noin 4 pro-
senttia edellisestä vuodesta.

Valion kermojen myynti väheni
edelliseen vuoteen verrattuna mark-
kinaosuuden pienenemisen vuoksi.
Merkittävänä syynä oli korvaavien
tuotteiden tulo markkinoille. Muita

ruoanvalmistustuotteita
myytiin suurin piir-
tein edellisen

vuoden mukaisesti, raejuuston
myynti tosin oli edelleen selvässä
kasvussa.

Jogurttia syödään Suomessa erit-
tään paljon muihinkin Euroopan
maihin verrattuna. Valion jogurttia
myytiin noin 11 prosenttia enemmän
kuin edellisenä vuotena. Erytisen
hyvin menestyivät Valiojogurtin ja
rasvattoman Valiojogurtin yhden ki-
lon perhepakkaukset. Myynnin li-
säntyminen johtui pääasiassa mark-
kinaosuuden kasvusta. Tuonnin
osuus jogurttimarkkinoilla pieneni
selvästi edellisen vuoden lopun
tilanteeseen verrattuna.

Myös valmiita jälkiruokia myytiin
selvästi edellisvuotta enemmän. Kas-
vavilla vanukasmarkkinoilla Valio
säilytti osuutensa. Valion osuus rah-
kajälkiruoista kasvoi, ja tilanne va-
kiintui edellisen vuoden nopeiden
muutosten jälkeen.

Tuotekehitys oli aktiivista. Gefi-
lus-tuotepohjasta kasvatettiin Gefi-
lus-maidolla. Laajasti huomiota he-
rättänyt kampanja lisäsi voimakkaas-
ti jo aikaisemmin markkinoilla olle-
iden Gefilus-tuotteiden kysyntää.
Markkinoille tuotiin 1,5 litran Valio
Rasvaton Maito, ja 1,5 litran Valio
Kevytmaidon myynti ulotettiin koko
maahan. Piimävalikoimaa laajenneti-
in jogurttihapatteella tehdyllä Jola-
piimällä. Grandi-juomiin tuotiin uusia
makuja, Valio Mehuja uusittiin ja
talvikauden juomaksi saatiin lämmit-
tettävä Valio Hehku. Ruokaryhmän
tärkein toimenpide oli Valio Ruoka-
kerman tuominen markkinoille. Se
piristi koko kermavalikoimaa; kulut-

tajat ottivat sen erittäin myönteisesti
vastaan. Välipalaryhmässä tuotiin
markkinoille Hui Kauhistus! -lasten-
jogurtit, Yoplait-merkin alla useita
uusia tuotekonsepteja, Fanny-rahka-
jälkiruokia sekä runsaasti maku- ja
pakkausmuuntelua olemassaoleviin
tuotesarjoihin.

Valio Tuoretuotteiden tärkeimmät
vientikohteet ovat Ruotsi, Baltian
maat ja Venäjän luoteisosat. Näillä
markkinoilla pyritään vahvistamaan
Valio-merkkisten tuotteiden asemaa.
Myynti hoidetaan osin Valion tytäryhtiöiden
kautta ja osin suoraan
vientinä asiakkaille.

Valio vei vuonna 1996 tuoretuoteita
Suomen lähialueille 56 prosenttia
enemmän kuin edellisenä vuote-
na.

Venäjällä kärsittiin hyvän alku-
vuoden jälkeen tilivuoden toisella
puoliskolla myynnin alenemisesta..

Valio Sverige AB vahvisti toisena
täytenä toimintavuotenaan asemaansa
erityisesti jogurteissa. Juustojen
myynnin vähenemisen vuoksi liike-
vaihto aleni edellisestä vuodesta.

Virossa saavutettiin merkittävää
kasvua Valion tytäryhtiön Tapila
AS:n Laeva Meierei -tuotantolaitok-

sen Alma-merkkisten tuotteiden
myynnissä. Etenkin Alma-jogurtit
menestyivät Virossa hyvin. Valio
Eesti AS:n liikevaihto kasvoi Tapila
AS:n valmistamien tuotteiden myyn-
nin lisääntymisen vuoksi edellisestä
vuodesta.

Juustot

Valio Juustot -liiketoiminta-alue valmistaa ja markkinoi juustoja kotimaassa ja valituissa ulkomaisissa kohteissa. Juustojen kokonaismyynnistä kotimaan markkinoiden osuus oli noin puolet. Valio Juustojen kotimaan markkinaosuus pysyi vuoden 1995 mukaisena.

Juustoa valmistettiin yhdeksässä tuotantolaitoksessa. Juustoteollisuuden rakenteellista uudistamista jatkettiin. Tuotanto lopetettiin Nurmeksen, Särkisalmen ja Kauhajoen juustoloissa, lisäksi tehtiin päätökset Valkeakosken juustolan ja Jämsän juustopakkaamon sulkemisesta. Valio Juustojen vastuulla olivat tytäryhtiöt Yhdysvalloissa ja Belgiassa.

Valio Juustojen liikevaihto oli 2 511 miljoonaa markkaa. Liikevaihto kasvoi noin 300 miljoonaa markkaa lähinnä juustojen viennin lisäyksen ja Belgiasta ostetun tytäryhtiön ansiosta. Henkilöstöä oli keskimäärin 1 200, josta Suomessa työskenteli noin 900 henkeä.

Valio Juustojen tärkeimmät tavaramerkit - Valio Edam, Valio Em-

mental, Oltermanni, Polar, Aura ja Aamupala - pitivät asemansa markkinoilla hyvin. Tuorejuustomarkkinoilla Hovi pystyi lisääntyneestä tuonnista huolimatta kasvattamaan osuuttaan. Juustomarkkinoilla hintataso kääntyi nousuun vuoden 1995 hintojen laskun jälkeen. Markkinatilanne kotimaanmarkkinoilla toimivien yritysten kesken säilyi lähes entisellään. Tuontijuustojen osuus kasvoi kokonaismarkkinoista noin 8 prosenttiin.

Ulkomaanmarkkinoilla Valio lisäsi panostustaan Belgiaan ostamalla Vache Bleue S.A. -juustopakkaamon. Erityisen voimakkaasti kasvoi juustonvienti Venäjälle, jonne vietiin ensisijaisesti Viola-sulatejuustoja ja Oltermannia. Ulkomaan markkina-kohteet pysyivät entisellään: päämarkkinat olivat Belgia, Lähi-itä, Yhdysvallat ja Venäjä.

Juuston vientitukia EU:n alueelta kolmansiin maihin alennettiin vuoden mittaan useaan otteeseen. Kuitenkin USA:n markkinoilla Valion

Finlandia-tavaramerkki vahvistui kilpaileviin tuotemerkeihin verrattuna. USA:ssa Valio myi siellä valmistettuja juustoja myös McCadam-tuotemerkillä. Juustojen hinnat nousivat USA:ssa usean vuoden jälkeen kesän 1996 aikana, mutta kääntyivät loppuvuodesta jälleen laskuun. Belgian markkinoilla Valio toimi Valio- ja Valio Sana -tuotemerkillä sekä loppuvuodesta Vache Bleue -tuotemerkillä. Juustojen hinnat pysyivät Belgiassa koko vuoden lähes muuttumattomina. Venäjän markkinoilla juustojen hinnat nousivat hieman vuoden aikana. Lähi-idässä Valion sulatejuustoja myydään Smeds- ja Penguin-tuotemerkillä.

Valio Juustojen kehitystoiminnassa on keskitytty laaduntuotokyvyn parantamiseen ja tuoteryhmähallinnan kehittämiseen asiakaslähtöisyyden lisäämiseksi.

Ravintorasvat

Valio Ravintorasvat -liiketoiminta-alue valmistaa ja markkinoi ravintorasvoja markkinalähtöisesti ja kannattavasti asiakkaiden haluamiksi korkealaatuiseksi merkkituotteiksi koti- ja ulkomaisille markkinoille. Liiketoiminta-alueen vastuulle kuului Sveitsissä toimiva tytäryhtiö VBF Trading S.A.

Valio Ravintorasvat valmisti tili-
vuoden aikana tuotteita viidessä tuotantolaitoksessa. Vuoden loppuun mennessä saatiin rakennekehitys viedyksi loppuun, ja tuotanto on nyt keskitetty alkuperäisen suunnitelman mukaisesti Seinäjoen ja Lapinlahden tehtaisiin.

Valio Ravintorasvojen liikevaihto oli 1 133 miljoonaa markkaa, investoinnit lähes 14 miljoonaa markkaa. Henkilöstön määrä oli keskimäärin 205.

Tärkeimmät tavaramerkit ovat Valio Meijerivoi, Voimariini ja Voilevi. Alkuvuodesta markkinoille tuotiin vähäsuolainen Voilevi, joka saavutti nopeasti kuluttajien suosion. Loka-kuussa lanseerattiin Pehmeästi levityvä Voimariini, jonka kuluttajat niin ikään ottivat hyvin vastaan.

Kilpailu kotimaassa jatkui kireänä, erityisesti voimarkkinoilla. Markkinoinnissa päähuomio kiinnitettiin lisäaineettoman Valio Meijerivoin kampanjointiin sekä Voimariini- ja Voilevi-tuotemerkin pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Ravintorasvoja myytiin ulkomaille 19 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuotena. Viennistä 40 prosenttia suuntautui Venäjälle ja IVY-maihin, EU-maihin vietiin 25 prosenttia sekä Lähi- ja Kaukoitään 35 prosenttia. Suurin vientimaa oli Venäjä, missä palavoin kysyntä lisääntyi suotuisasti.

Jauheet ja UHT-valmisteet

Kuivamaito-liiketoiminta-alue muodostui Valion omistamasta UHT-tehtaasta ja tytäryhtiö Kuivamaito Oy:stä. Kuivamaito-liiketoiminta-alue kehitti, valmisti ja markkinoi lastenruokia, kuivattuja maitovalmisteita ja rehuja vuoden 1996 loppuun saakka, jonka jälkeen toiminta organisoitiin uudelleen. Kuivamaito Oy:n liiketoiminnot yhdistettiin Valio Ravintorasvat -liiketoiminta-alueeseen, jolloin muodostui uusi liiketoiminta-alue Valio Ravintorasvat ja Jauheet. Käyttövalmiiden lastenruokien sekä muiden UHT-tuotteiden valmistus ja markkinointi kuuluvat vuoden 1997 alusta Valio Tuoretuotteet -liiketoiminta-alueeseen.

Rationalisointiohjelman mukaisesti tuotantoa on keskitetty siten, että maitojauheet valmistetaan Seinäjoella, herajalosteet Lapinlahdella ja Haapavedellä sekä rehut Varkaudessa.

Kuivamaito-liiketoiminta-alueen liikevaihto oli 574 miljoonaa markkaa. Henkilöstön määrä oli keskimäärin 407.

Tutteli säilytti johtavan asemansa kotimaan lastenruokamarkkinoilla. Äidinmaidonkorvikkeen kokonaismarkkinat pienenivät syntyvyyden vähenemisen myötä, mutta muiden maitopohjaisten lastenruokien markkinat kasvoivat. Markkinoille tuotiin syksyllä uudentyypinen leikki-ikäisille suunniteltu MUKSU-Maitopohjainen juoma.

Maitojauheen käyttö kotimaan elintarviketeollisuudessa väheni edelleen. Maitojauhetta tuotiin maahan noin miljoona kiloa.

Juottorehut säilyttivät johtavan asemansa, ja kivennäisrehut lisäsivät osuuttaan markkinoilla.

Kehitystyötä jatkettiin proteiinijauheiden laadun parantamiseksi ja uusien sovellusten luomiseksi. Lisäksi paneuduttiin uusien kalvotekniikoiden käyttöönottoon ja maitokal-siumin valmistamiseen.

Maitojauheen kysyntä ulkomailla oli vakaata, eikä interventiotointaan tarvinnut turvautua. Hintataso

kohosi loppuvuodesta.

Proteiinijauheiden viennin lisääminen ei onnistunut odotetulla tavalla, vaan laatu- ja kysyntäongelmien vuoksi myynnin painopistettä siirrettiin demineralisoituun herajauheeseen (Demi). Demin myynnin onnistuminen ja hintatason nousu

yhdessä laktoosin hinnan kanssa sekä valuuttojen hyvä kurssikehitys tuottivat odotetun tuloksen.

Jäätelö

Valiojäätelö-liiketoiminta-alue valmistaa ja markkinoi jäätelöä. Valiojäätelön markkina-alueina ovat kotimaa sekä viennissä Venäjä ja Baltian maat. Valion Venäjän Pietarissa toimiva tytäryhtiö oli Valiojäätelön vastuulla.

Valiojäätelön liikevaihto oli 453 miljoonaa markkaa, investoinnit 11 miljoonaa markkaa ja henkilöstön määrä keskimäärin 246.

Valiojäätelö on kotimaassa jäätelömarkkinoiden markkinajohtaja, jolla on vahva asema ja hyvä imago. Vahvuuksia ovat tunnetut, laadukkaat merkituotteet, monipuolinen valikoima, jäätelötuoteryhmän asian- tuntemus ja kattava myynnin tuki ja jakelu.

Valiojäätelön tärkeimmät merkit ovat Classic, Pingviini, La Gala ja Valiojäätelö, jotka ovat kaikki markkinajohtajia segmentissään. Pingviini ja Valiojäätelö ovat Suomen myydyimmät jäätelömerkit. Valiojäätelö toi markkinoille jäätelösesongiksi 12 uutuutta ja syksyllä neljä uutuutta. Laktoosi-intoleranteille ja diabeetikoille sopivat Hyla-diet-jäätelöt koottiin Jade-merkin alle.

Jäätelön kulutus Suomessa vaihtelee vuosittain kesän säiden mukaan, ja kulutuksesta puolet ajoittuu touko- elokuulle. Kolean ja sateisen kesän vuoksi jäätelösesonki jäi vaisuksi. Kulutus pieneni 5 prosenttia vuonna 1996 eli runsaaseen 13 litraan henkeä kohti. Siitä huolimatta Suomi on edelleen jäätelön kulutuksen huippumaa Euroopassa. Huono kesäsää koetteli jäätelömarkkinoita euroopan- laajuisesti.

Heikosta jäätelökesästä johtuva jäätelön kulutuksen väheneminen kiristi omalta osaltaan kilpailutilannetta kotimaassa. Tuotantokapasiteettia alalla on runsaasti, ja markkinoille tuli uusi monikansallinen jäätelönvalmistaja. Kilpailu keskittyi toisaalta vahvoihin tavaramerkkeihin, kuten Classic-premiumpuikot, ja toisaalta kotipakkauksiin, missä kilpailua käydään hinnalla, ja sen seurauksena niiden hintataso laski edelleen. Valiojäätelö vältti lähtemästä mukaan kotipakkausten hintakilpailuun, mikä pienensi markkinaosuutta. Valiojäätelö säilytti kuitenkin johtavan asemansa kotimaan jäätelömarkkinoilla.

Valiojäätelöä vietiin Venäjälle, Viroon ja Liettuaan. Jäätelösesonki oli heikko myös vientimarkkinoilla. Kilpailua kiristi erityisesti paikallisen jäätelön hinta.

Tytäryhtiö Valio Pietarin liikevaihto kasvoi yli kaksinkertaiseksi edellisvuodesta. Vuoden ensimmäisen puoliskon nopea kasvu taittui vuoden loppupuolella. Lappeenrannan vientiterminaali toimittaa laajaa Valio-tuotteiden valikoimaa suoraan venäläisiin vähittäiskauppoihin. Suoratoimitusten ohella aloitettiin keväällä 1996 jäätelötukkutoiminta Pietarissa.

Kotimaan myynti

Valio Kotimaan myynti -liiketoiminta-alueen tehtävänä on toimia tuoteryhmälähtöisten liiketoiminta-alueiden yhteisenä myynti- ja jakeluorganisaationa.

Vuoden aikana liiketoiminta-alue toimi seitsemässä aluetulosyksikössä Helsingissä, Turussa, Tampereella, Riihimäellä, Kouvolassa, Jyväskylässä ja Oulussa. Toimintaa oli lisäksi Rovaniemellä, Lohjalla ja Lappeenrannassa. Lappeenrannan jakeluterminaalin palvelut kotimaahan lopetettiin syksyn aikana ja toimitukset keskitettiin kokonaisuudessaan Kouvolaan. Lohjan meijeritoiminnan päätyttyä vuoden lopulla jakelu hoidetaan Helsingistä.

Valio Kotimaan myynnin liikevaihto oli 5 590 miljoonaa markkaa, investoinnit 33 miljoonaa markkaa ja henkilöstöä keskimäärin 1 238.

Tuotteiden varastoinnin keskitämistä Helsingissä sijaitsevaan päävarastoon jatkettiin.

Keväällä tehdyn asiakastytyväisyysmittauksen mukaan asiakkaiden tyytyväisyys Vali-

on toimintaan kokonaisuudessaan on parantunut suhteessa kilpailijoihin. Mittauksen tuloksia hyödynnettiin toiminnan kehittämisessä.

Myyntitoiminnan kehittämisessä keskityttiin tuoteryhmähallinnan (Category Management) soveltamiseen asiakasyhteistyössä.

Kesän aikana käytiin koko Kotimaan myyntiä koskevat YT-neuvottelut, jotka tähtäsivät orga-

nisaatiomuutokseen. Muutoksen tavoitteena oli toimintamallin mukauttaminen asiakkaiden ketjumaiseen toimintatapaan, myynnin ohjauksen tehostaminen markkinoinnista käsin tuoteryhmähallintaa soveltaen, toimintatapojen yhdenmukaistaminen ja Valion kilpailukyvyyn parantaminen sopeuttamalla Kotimaan myynnin kustannuksia alentuneisiin tuotemääriin.

Neuvottelujen mukaiseen toimintamalliin siirryttiin asteittain vuoden lopulla, ja uusi organisaatio tuli voimaan vuoden 1997 alusta lukien. Muutoksen myötä henkilöstön määrä vähenee noin 60 hengellä.

Tutkimusten mukaan Valiolla on varsin hyvä yrityskuva niin kuluttajien kuin asiakkaidenkin keskuudessa. Valion tuotteiden laatua pidetään hyvänä ja tuotteet ovat tunnettuja. Näitä ominaisuuksia hyödyntämällä ja kehittämällä asiakasyhteistyötä tuoteryhmähallinnan avulla kumppanuuksi Valiolla on mahdollisuudet menestyä edelleen kiristyvässä kilpailussa.

Valio Oy:n kotimaan myynnin arvo yksiköittäin

	1996 milj. mk	± % ed. v	osuus %
Aluetulosyksiot:			
Helsinki	1.167,2	-3	19
Keski-Suomi	1.384,2	-4	23
Kouvola	560,3	-17	9
Oulu	718,8	-3	12
Riihimäki	565,8	-7	9
Tampere	553,9	-5	9
Turku	639,8	-13	11
Yhteensä	5.590,0	-6	92
Toimintakeskus, Hki	142,1	-80	2
Omat tuotantolaitokset	338,1	+24	6
Kotimaan myynnin arvo yhteensä	6.070,2	-13	100

Laatumaidon tie alkaa maitotilalta

Suomessa on tehty pitkäjänteisesti työtä hyvälaatuisen maidon tuottamiseksi. Työ on tuottanut tulosta: laadultaan suomalainen maito on arvostettu Euroopan ehdotomaan parhaimmista.

Maitotilalla tehtävä työ on laatu työn perustus. Hyvä laatu alkaa eläinten hoidosta. Lehmät ovat valiolaiselle maidontuottajalle yksilöitä, joita hoidetaan huolella. Laatu ei ole valiolaisen ajattelun mukaan pelkkää teknistä, solu- ja bakteeripitoisuuksilla mitattavaa laatua, vaan laatu on paljon laajempi käsite.

Valiollaiset maitotilat ovat sitoutuneet noudattamaan laatuohjelmaa, johon kuuluvat

- vastuuntuntoinen tapa toimia
- eläimiä kunnioittava tapa toimia
- luontoa säästävä tapa toimia.

Terveistä, hyvin hoidetuista eläimistä saadaan hyvälaatuisen raaka-aine meijeriteollisuudelle.

VALIOMAIDON LAATUOHJELMAN PERIAATTEET:

1. Puhtaus ja tuoreus

- Euroopan unionin paras maito
- aukoton hygieenisuus koko tuotannossa
- rehut Suomen luonnosta
- maidon säilyvyys varmistettu tilalta lähtien

2. Turvallisuus

- ei vieraita aineita
- ei eläintauteja eikä hormoneja
- valvotut tuotanto-olosuhteet
- tuotettu sopimustuotannon laatusopimusten kautta

3. Eläinten hyvinvointi

- lajikäyttäytyminen huomioitu
- yksilöllinen hoito
- sairauksien ennaltaehkäisy

4. Ympäristön huomiointi

- tilaympäristö viestittää järjestelmällisyyttä, siisteyttä ja huolenpitoa
- ympäristökuormitus huomioitu peltoviljelyssä ja jätteiden käsittelyssä

5. Suomalaisuus

- tuotettu suomalaisella tilalla

6. Kehittyvä

- toimintaa koko alkutuotantoketjussa kehitetään edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti omien tutkimusten ja käytännön kokemusten perusteella.

Valio Oy:n omistajat 31.12.1996

	Osakkeita	
	Kotipaikka	kpl à 20.000 mk
Alavuden Osuusmeijeri	Alavus	99
Alueosuskunta Promilk	Lapinlahti	2.153
Etelän Maitokunta	Vihti	380
Evijärven Osuusmeijeri	Evijärvi	40
Finnmilk Oy	Tampere	340
Hirvijärven Osuusmeijeri	Jalasjärvi	46
Hämeen Osuusmeijeri	Valkeakoski	233
Hämeenlinnan Osuusmeijeri	Hämeenlinna	231
Härmän Seudun Osuusmeijeri	Alahärmä	79
Iisalmen Osuusmeijeri	Iisalmi	279
Kainuun Osuusmeijeri	Kajaani	787
Kangasniemen Osuusmeijeri	Kangasniemi	80
Kansallis-Meijeri-Osuuskunta	Pyhäjärvi	111
Kauhavan Osuusmeijeri	Kauhava	68
Kaustisen Osuusmeijeri	Kaustinen	96
Keski-Pohjan Juustokunta	Toholampi	1.236
Keski-Suomen Maitokunta	Jyväskylä	1.217
Kiuruveden Osuusmeijeri	Kiuruvesi	229
Koilliskuntain Osuusmeijeri	Salla	109
Kortesjärven Osuusmeijeri	Kortesjärvi	35
Kuivamaito Oy	Nastola	427
Kuusamon Osuusmeijeri	Kuusamo	265
Kyrönmaan Osuusmeijeri	Isokyrö	124
Kärsämäen Osuusmeijeri	Kärsämäki	87
Laaksojen Maitokunta	Ylivieska	1
Lammin Osuusmeijeri	Lammi	113
Liperin Osuusmeijeri	Liperi	162
Nilsian Osuusmeijeri	Nilsia	280
Nurmeksen Osuusmeijeri	Nurmes	608
Osuuskunta Idän Maito	Joensuu	2.794
Osuuskunta Lapin Maito	Rovaniemi	567
Osuuskunta Maito-Aura	Turku	1.525
Osuuskunta Maitojaloste	Seinäjoki	2.436
Osuuskunta Maitokolmio	Toholampi	244
Osuuskunta Maito-Pirkka	Tampere	1.015
Osuuskunta Normilk	Jyväskylä	4
Osuuskunta Pohjolan Maito	Haapavesi	2.670
Osuuskunta Rannikon Maito	Raahe	138
Osuuskunta Satamaito	Pori	348
Osuuskunta Tuottajain Maito	Riihimäki	7.040
Paavolan Osuusmeijeri	Ruukki	32
Suonenjoen Ymp. Osuusmeijeri	Suonenjoki	290
Tyrnävän Osuusmeijeri	Tyrnävä	1
Vieremän Osuusmeijeri	Vieremä	97
Virtain Osuusmeijeri	Virrat	78
Ähtärin Seudun Osuusmeijeri	Ähtäri	123
Osakkaita yhteensä 46 kpl		29.317
Osakepääoma yhteensä		586,34 milj. mk

Valio-konserni ja omistajameijerit

Liikevaihto ja henkilöstö 1996

	liikevaihto milj. mk	henkilöstö 31.12.1996
Valio Oy	7.382	3.731
Valio Oy:n tytäryhtiöt		
Valio International U.S.A. Inc.	424	197
Vache Bleue S.A. (6 kk)	184	112
N.V. Valio International Belgium – Nordic Foods	170	23
Valio Sverige AB	68	26
Valio Eesti AS	52	30
VBF Trading S.A.	45	2
ZAO Valio St. Petersburg	42	19
Tapila AS	27	46
Valiotekniikka Oy	15	25
Kuivamaito Oy	533	299
Tytäryhtiöt yhteensä		779
Valio-konserni yhteensä	7.838	4.510
Omistajameijerit ¹⁾		436
Valioryhmä yhteensä		4.946

¹⁾ Valion kanssa markkinointisopimuksen solmineet osakasmeijerit ja hankintaosuuskunnat

VALIO OY:N OSOITTEITA

Toimintakeskus
Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. 01038 1121
Telekopio (09) 562 5068

LIIKETOIMINTA-ALUEET

VALIO KOTIMAAN MYYNTI

Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. 01038 1121
Telekopio 010381 2209

Myyntin toimipaikat

Valio Helsinki
Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. 01038 1121
Telekopio 010381 2631

Valio Joensuu
Meijeritie 1
80100 JOENSUU
Puh. 01038 1132
Telekopio 010381 5938

Valio Jyväskylä
Laukaantie 9
PL 177
40351 JYVÄSKYLÄ
Puh. 01038 1122
Telekopio 010381 3900

Valio Kouvola
Tehontie 31
PL 11
45201 KOUVOLA
Puh. 01038 1126
Telekopio 010381 4955

Valio Oulu
Kangaskontiontie 2
PL 351
90101 OULU
Puh. 01038 1128
Telekopio 010381 5606

Valio Riihimäki
Meijerintie 6
PL 116
11101 RIIHIMÄKI
Puh. 01038 1123
Telekopio 010381 4010

Valio Seinäjoki
Osmankatu 2 E 6
PL 97
60101 SEINÄJOKI
Puh. 01038 1127
Telekopio 010381 5150

Valio Tampere
Vihiojantie 3
PL 60
33101 TAMPERE
Puh. 01038 1124
Telekopio 010381 4305

Valio Turku
Rieskalähteentie 70
PL 120
20101 TURKU
Puh. 01038 1125
Telekopio 010381 4752

VALIO JUUSTOT

Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. 01038 1121
Telekopio 010381 2529

VALIO RAVINTORASVAT JA JAUHEET

Osmankatu 2
PL 337
60101 SEINÄJOKI
Puh. 01038 1127
Telekopio 010381 5171

VALIO TUORETUOTTEET

Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. 01038 1121
Telekopio 010381 2539

VALIOJÄÄTELÖ

Meijeritie 3
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. 01038 1121
Telekopio 010381 2509

VALIO OY:N TYTÄRYHTIÖT

Tapila AS Laeva Meierei
Laeva vald
EE2463 Tartumaa
ESTONIA
Puh. 990 372 7 498 298
Telekopio 990 372 7 498 384

Valio Eesti AS
Karu 19/11
EE0001 Tallinn
ESTONIA
Puh. 990 372 6 313 275
Telekopio 990 372 6 268 620

N.V. Valio International Belgium –
Nordic Foods
Elektronikalaan 8
B-2610 Wilrijk
BELGIUM
Puh. 990 32 3 828 5800
Telekopio 990 32 3 828 5352

Valio International Middle East SAL
P.O. Box 90
1158 Jdeideh - Beirut
LEBANON
Puh. 990 961 1 885 531
Telekopio 990 961 1 884 568

Valio International U.S.A. Inc.
McCadam Cheese Co., Inc.
P.O. Box 345/Annette Street 12
Heuvelton, N.Y. 13654
USA
Puh. 990 1 315 344 2441
Telekopio 990 1 315 344 7291

ZAO Valio St. Petersburg
Vasiljevski Ostrov 18. linia d. 47
199178 St. Petersburg
RUSSIA
Puh. 990 7 812 325 8303
Telekopio 990 7 812 325 8545

Valio Sverige AB
P.O. Box 10094, Arenavägen 23
S-121 27 Stockholm-Globen
SVERIGE
Puh. 990 46 8 725 5150
Telekopio 990 46 8 725 5151

Valiotekniikka Oy
Meijeritie 4
PL 122
00371 HELSINKI
Puh. 01038 1172
Telekopio 010381 2959

Vache Bleue S.A.
Grand Route 552
B-1428 Lillois-Witterzee
BELGIUM
Puh. 990 32 6721 1271
Telekopio 990 32 6721 8215

VBF Trading S.A.
P.O. Box 158
CH-1222 Vézenaz (Geneva)
SWITZERLAND
Puh. 990 41 22 752 5300
Telekopio 990 41 22 752 4301

